

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tomáš Jurka

Ověřené profily na sociálních sítích jako atribut důvěryhodnosti
zdroje

Verified profiles on social media as an attribute of source
credibility

Praha 2024

Vedoucí práce: PhDr. Helena Lipková, Ph.D.

Tímto upřímně děkuji vedoucí práce PhDr. Heleně Lipkové, Ph.D. za její trpělivost, ochotu a cenné rady, bez kterých by nebylo možné tuto práci dokončit.

Dále děkuji svým rodičům za jejich podporu při celém průběhu mého studia.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 11.05.2024

Tomáš Jurka

Abstrakt v českém jazyce

Tato bakalářská práce se zabývá ověřenými profily na sociálních sítích jako atributem důvěryhodnosti zdroje.

Teoretická část se věnuje problematice důvěryhodnosti informačních zdrojů při komunikaci informací ve virtuálním prostoru. Je zde podrobně definována důvěryhodnost a následně přiblížen rámec pro hodnocení důvěryhodnosti. Dále dochází k rozboru vybraných sociálních sítí a nástroje k ověření profilu, který tyto sítě nabízí. Jsou zde popsány druhy, vzhled a kritéria pro získání odznaku ověření. Poslední část tvoří rešerše odborné literatury mapující aktuální stav vědeckého poznání.

Praktická část odpovídá na položené otázky formou kvantitativní výzkumné metody v podobě dotazníků a následně kvalitativní výzkumné metody v podobě polostrukturovaných rozhovorů.

Cílem této práce je zjistit, jakou roli hraje ověření profilu ve vnímané důvěryhodnosti zdroje a zda je zde nějaká korelace mezi důvěryhodností zdroje, ověřením profilu a procesem ověření.

Klíčová slova:

sociální síť, sociální média, ověřený profil, odznak ověření, důvěryhodnost, uvěřitelnost, hodnověrnost, autorita

Abstract in English

This Bachelor thesis concerns itself with verified profiles on social media as an attribute of source credibility.

The theoretical part is devoted to the issue of credibility of information sources in virtual space. After detailed definition of credibility the thesis describes framework of credibility assessment. Then the thesis covers selected social media and their tool for profile verification. The thesis describes the types, appearance and criteria for obtaining verification badge. The last part is a literature research on the current state of scientific knowledge.

The practical part answers posed questions with the use of quantitative research method in the form of questionnaires and with the use of qualitative research method in the form of semi-structured interviews.

The purpose of this thesis is to determine what role profile verification badge plays in the perceived source credibility and where there is any correlation between source credibility, profile verification and the verification process.

Keywords:

social site, social media, verified profile, verification badge, credibility, believability, trustworthiness, authority

Obsah

Úvod.....	7
1 Problematika důvěryhodnosti informačních zdrojů z pohledu informační vědy	8
1.1 Definice důvěryhodnosti	8
1.2 Rámce pro posuzování důvěryhodnosti	10
2 Ověřené profily na sociálních sítích.....	12
2.1 Sociální sítě Facebook a Instagram.....	13
2.2 Sociální síť X	15
2.3 Problémy spojené s ověřením profilu	16
3 Aktuální stav vědeckého poznání	19
3.1 Nalezené studie	19
3.2 Shrnutí výsledků studií.....	21
4 Praktická část	23
4.1 Cíle výzkumu	23
4.2 Metody výzkumu	23
4.2.1 Kvantitativní výzkumná metoda – dotazníky	23
4.2.2 Kvalitativní výzkumná metoda – polostrukturované rozhovory.....	26
4.3 Výsledky výzkumu	28
4.3.1 Kvantitativní výzkumná metoda – dotazníky	28
4.3.2 Kvalitativní výzkumná metoda – polostrukturované rozhovory.....	34
4.4 Analýza a interpretace výsledků výzkumu	45
Závěr	48
Zdroje	49
Přílohy	52

Úvod

Knihy a tištěný text už neslouží jako jediný zdroj informací. S příchodem internetu výrazně narostl počet zdrojů, z nichž můžeme čerpat informace pro vlastní užití. S tímto nárůstem přístupnosti zdrojů se však zvýšila i nejistota, jakému zdroji a jaké informaci je možné věřit a kdo je za sdílenou informaci zodpovědný. Jedním z kritérií pro přijetí takové informace je právě důvěryhodnost zdroje (Rieh & Danielson, 2007). Mezi tyto internetové zdroje patří i profily na sociálních sítích, přičemž vnímání jejich důvěryhodnosti může být ovlivněno mnoha atributy. Tato práce se proto zabývá konceptem ověřených profilů na sociálních sítích jako atributu důvěryhodnosti zdroje.

První část práce se zabývá problematikou důvěryhodnosti informačních zdrojů při komunikaci informací ve virtuálním prostoru. Pro tyto účely je zde důvěryhodnost důkladně definována včetně jejích aspektů a následně je rozebrán jeden z rámců pro její hodnocení.

Druhá část se zaměřuje přímo na oblast sociálních sítí. Je zde přiblíženo užívání sociálních sítí v České republice a následně hlouběji rozebrán nástroj pro ověřování profilů. Dochází k popisu vzhledu odznaku ověření, jeho významu, typů odznaků ověření a procesu ověření na několika vybraných sociálních sítích, které jsou v České republice užívány. Pozornost je věnována také problematice ověření profilů spojené s příklady z českého i zahraničního prostředí.

V třetí části této práce je zpracována rešerše odborné literatury pro zjištění současného stavu vědeckého poznání a nalezené studie jsou stručně rozebrány a následně shrnuty.

Čtvrtá část je zcela o praktickém výzkumu, který byl za účelem této práce vykonán. Tento byl podniknut ve formě dotazníků jako kvantitativní výzkumné metody a polostrukturovaných rozhovorů jako kvalitativní výzkumné metody.

Závěr práce shrnuje informace zjištěné v rámci výzkumu, představuje jeho limity a podává návrhy k dalšímu možnému zkoumání.

Rozsah této práce je od úvodu po závěr 77 440 znaků včetně mezer.

1 Problematika důvěryhodnosti informačních zdrojů z pohledu informační vědy

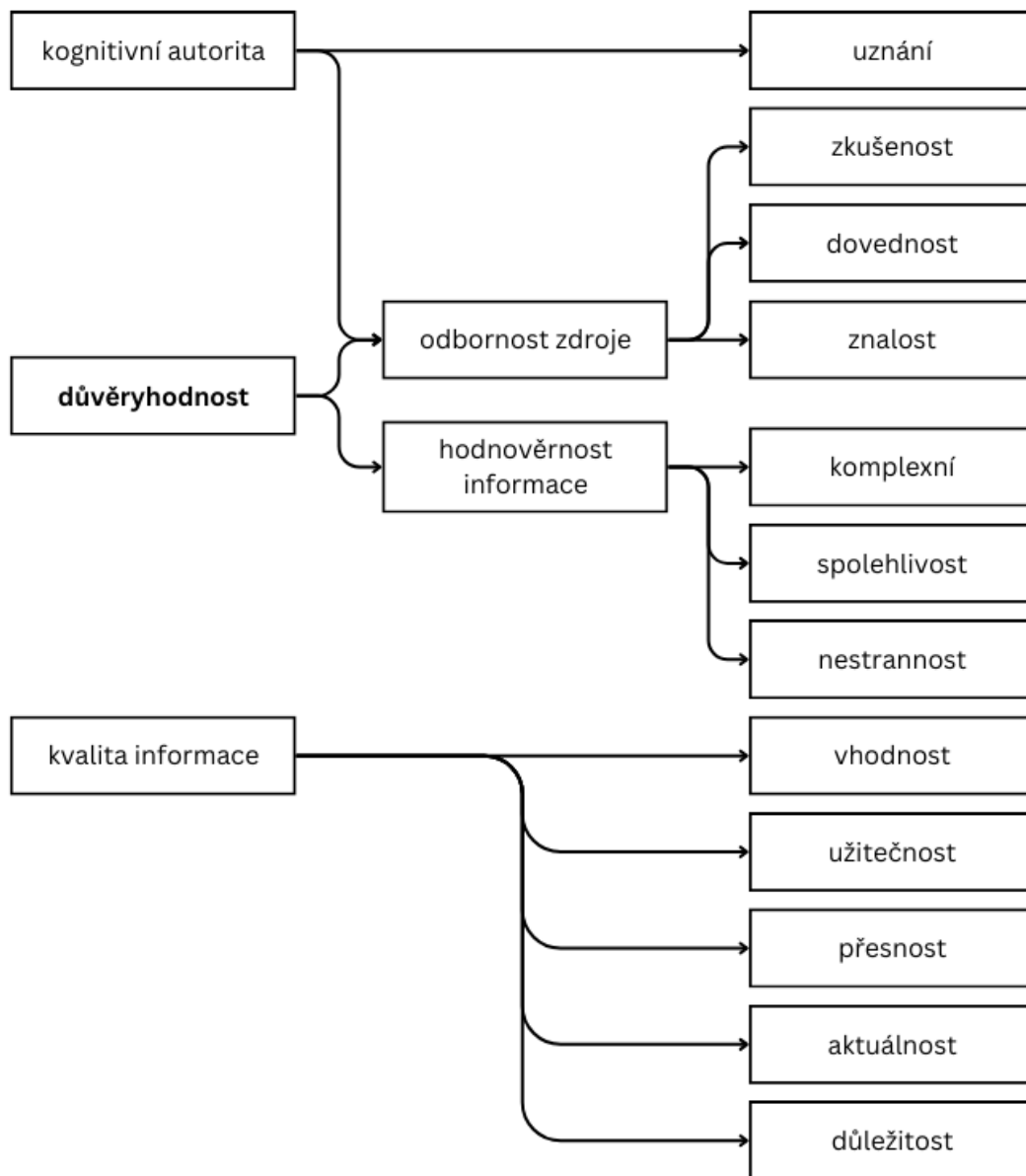
1.1 Definice důvěryhodnosti

Dle Hilligoss & Rieh (2008) důvěryhodnost definují její klíčové dimenze a související koncepty, které jsou hlouběji rozebrány níže. Tato definice byla vytvořena pro obecný pojem důvěryhodnosti, a lze ji tak využít pro hodnocení důvěryhodnosti všech zdrojů a informací (Hilligoss & Rieh, 2008). Pojmy, na které autoři důvěryhodnost rozkládají, definují v anglickém jazyce a není možné je přímo překládat do českého jazyka, protože několik těchto termínů odpovídá stejnému slovu. Následující překlad je proto převádí tak, aby byl zachován jejich význam a zároveň aby je stále bylo možné od sebe rozeznat.

Dvě klíčové dimenze důvěryhodnosti („*credibility*“), na kterých se dle autorů shoduje většina badatelů, jsou hodnověrnost („*trustworthiness*“) a odbornost („*expertise*“). Hodnověrnost informace autoři definují jako informaci, která se zdá být spolehlivou („*reliable*“), nestrannou („*unbiased*“) a komplexní („*fair*“) (Hilligoss & Rieh, 2008). Definici odbornosti přebírají od Fogg (2003) jako vnímanou znalost („*knowledge*“), dovednost („*skill*“) a zkušenost („*experience*“) zdroje (Fogg, 2003, podle Hilligoss & Rieh, 2008). Jako příklady pro posouzení odbornosti zdroje zde uvádí předchozí zkušenosti se zdrojem, informace o zdroji z dalších zdrojů anebo z pověření („*credentials*“). S důvěryhodností dále spojují koncepty kognitivní autority („*cognitive authority*“) a kvality informace („*information quality*“) (Hilligoss & Rieh, 2008). Rieh (2010) kognitivní autoritu definuje podle Wilson (1983) jako osobu, jejíž názor má větší váhu než osob ostatních, a to na základě její odbornosti a uznání („*reputable*“) (Wilson, 1983, podle Rieh, 2010). Kvalita informace odpovídá subjektivnímu hodnocení vhodnosti („*goodness*“) a užitečnosti („*usefulness*“) informace. Mimo tyto hodnoty je dále rozložena na přesnost („*accuracy*“), aktuálnost („*currency*“) a důležitost („*importance*“), přičemž ne všechny tyto hodnoty musí být naplněny, protože informace může být například přesná a nedůležitá. Dle autorů je důvěryhodnost hlavním aspektem kvalitní informace (Hilligoss & Rieh, 2008).

Důvěryhodná informace je tedy komplexní, spolehlivá a nestranná. Zároveň by měla být vhodná, užitečná, přesná, aktuální a důležitá. Důvěryhodná informace pochází ze zdroje, který splňuje hodnoty uznání, zkušenosti, dovednosti a znalosti.

Myšlenková mapa č. 1 – Aspekty důvěryhodnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Pro porovnání je možné zmínit definici důvěryhodnosti dle Ginsca, Popescu & Lupu (2015), která důvěryhodnost rozebírá v kontextu digitálních médií. I zde je souhlas s většinovým názorem na

první dvě dimenze, a to hodnověrnost a odbornost. Hodnověrnost autoři popisují jako nestrannost, pravdivost a s dobrým míněním. Odbornost zde zahrnuje znalost, zkušenost a kompetentnost (Ginsca, Popescu & Lupu, 2015). Toto tvrzení je v souladu s výše rozebranou definicí, ačkoliv zde k ní tvůrci přidávají záměr autora, který se původně nacházel pouze v rámci kvality informace. Jako další dimenze pro hodnocení důvěryhodnosti autoři přidávají kvalitu a spolehlivost obsahu informace (Ginsca, Popescu & Lupu, 2015). Ačkoliv se tedy jedná o důvěryhodnost digitálních médií a definice nejsou totožné, na dimenzích důvěryhodnosti se shodují.

1.2 Rámce pro posuzování důvěryhodnosti

Samotná definice však nestačí k pochopení, jak lidé postupují při hodnocení důvěryhodnosti zdroje a informací. Pro tyto účely vznikají rámce pro posuzování důvěryhodnosti. Hilligoss & Rieh (2008) vytvořili sjednocující rámec, který „identifikuje společné aspekty posuzování důvěryhodnosti nezávisle na typu média, informace a prostředí, ve kterém se informace užívá“¹ (Hilligoss & Rieh, 2008, s. 1468), a jeho užití je tedy vhodné i pro důvěryhodnost informací na sociálních sítích. Pro další práci s tímto rámcem je nutné rozlišit pojmy posuzování („*assessment*“) a souzení („*judgment*“) důvěryhodnosti. Hilligoss & Rieh (2008) označují posuzování důvěryhodnosti za opakovaný proces, při kterém dochází k jednomu a více souzením důvěryhodnosti (Hilligoss & Rieh, 2008).

Na základě datové analýzy ze studie, které se zúčastnilo 24 studentů vysokých škol, byly rozpoznány tři úrovně souzení, které se navzájem ovlivňují, a to konstrukt, heuristika a interakce. Centrální roli dávají Hilligoss & Rieh (2008) kontextu, ve kterém osoba informace vyhledává. Jako příklad kontextu jsou uvedeny informace, s nimiž studenti pracují v rámci jednoho semináře a které považují za důvěryhodné v kontextu svého studia, ale už ne v situacích mimo studium. Konstrukt se jako nejvyšší úroveň vztahuje k tomu, jak osoba pro sebe důvěryhodnost definuje. Uživatel může důvěryhodnost vnímat jako hodnověrnost nebo spolehlivost a jeho definice se může měnit i s ohledem na médium. Heuristika je složená z obecných pravidel, dle nichž jsou činěna rozhodnutí o důvěryhodnosti. Dovolují osobě soudit důvěryhodnost bez většího zkoumání zdroje

¹ „identifies common aspects of credibility assessment regardless of media, type of information, and environment of information use“

nebo informace samotné (Hilligoss & Rieh, 2008). Jedním z takových pravidel může být i vnímaná důvěryhodnost ověřených profilů na sociálních sítích, kvůli níž uživatel nebude dále zkoumat zdroj, pokud na první pohled uvidí znak ověřeného profilu a bude si jistý jeho autentičností. Poslední úroveň, kterou je interakce, ovlivňuje souzení důvěryhodnosti při individuálních situacích. Jedná se o specifické vlastnosti zdroje a informace, s nimiž má osoba již nějaké zkušenosti anebo od kterých má jistá očekávání. Patří sem například předchozí znalosti vyhledávané oblasti a z toho plynoucí schopnost rozeznat chybné informace (Hilligoss & Rieh, 2008).

Tabulka č. 1 – Sjednocující rámec pro posuzování důvěryhodnosti

konstrukt	Co pro příjemce informací znamená důvěryhodnost?
heuristika	Jaká obecná pravidla užívá příjemce informací při souzení důvěryhodnosti?
interakce	Na základě jakých specifických znaků soudí příjemce informací důvěryhodnost při jednom určitém vyhledávání?
kontext	V jaké souvislosti příjemce informací vyhledává?

Zdroj: vlastní zpracování

Tento rámec není jediným teoretickým rámcem pro posuzování důvěryhodnosti. Porovnání je možné s 3S – modelem od Lucassen & Schraagen (2011). Ten sleduje vnímanou míru důvěry („*trust*“) v informace na internetu se zaměřením na webové stránky s ohledem na odbornost uživatele, jeho informační gramotnost a zkušenosti se zdrojem. Důvěra je zde vysvětlena jako tendence se spoléhat na důvěryhodnost informace. Model popisuje tři strategie posuzování důvěry, a to na základě sémantiky („*semantics*“), povrchových znaků („*surface*“) a zdroje („*source*“) (Lucassen & Schraagen, 2011). Tento model, stejně jako sjednocující rámec rozebraný výše, se shodují na roli předchozích zkušeností se zdrojem při posuzování informace. Sémantika a povrchové znaky pak mají vliv u sjednocujícího rámce v rámci interakce.

2 Ověřené profily na sociálních sítích

Jedním ze zdrojů informací na internetu jsou sociální sítě. „V České republice používá sociální sítě, jako je Facebook, Instagram či X (dříve Twitter), necelých 5,3 milionů osob, tj. 62 % osob starších 16 let“ (ČSÚ, 2023). Z věkové kategorie 16–24 let užívá alespoň jednu sociální síť 98 % Čechů (ČSÚ, 2023). Sociální sítě hrají roli i v komunikaci s firmami a ve vyhledávání informací ve vztahu k nim. „V roce 2021 měla profil na sociálních sítích v České republice polovina firem s deseti a více zaměstnanci, z velkých firem (s 250 a více zaměstnanci) to bylo dokonce 83 % firem“ (ČSÚ, 2023). Role sociálních sítí jako zdroje informací je tedy nezanedbatelná.

Určit přesný původ informace na sociálních médiích není ale jednoduché, protože příjemce informací slouží často i jako jejich tvůrce. K posouzení důvěryhodnosti u informací, kde chybí přesně daná kognitivní autorita, tak dochází především podle obsahu a externích ukazatelů, které jsou přímo součástí platformy s informací. Jedním z takových externích ukazatelů je právě i odznak ověřeného profilu, který sociální sítě začaly užívat jako ukazatele autenticity (Ginsca, Popescu, & Lupu, 2015).

Odznak ověřeného profilu se stal běžnou praktikou sociálních sítí pro potvrzení, že profil patří osobě nebo instituci, za niž se vydává. Po schválení žádosti o ověření, kterou si uživatel může podat po splnění předem daných podmínek, získá uživatel odznak ověřeného profilu. Tento odznak má často podobu barevného kolečka se zaškrtnutím a představuje záruku jisté autenticity. Mezi první platformy, které tuto funkci začaly užívat, patří X. Ten v létě 2009 spustil beta verzi experimentu, v rámci nějž začal ověřené profily známých osob označovat výše zmíněnou pečeti a textovým označením „ověřený účet“ (X Corp., 2009a). Označení a vizualizaci tohoto experimentu lze dohledat už jen na blogu, který patří k síti X. Od té doby se tato funkce v upravených podobách rozšířila i na další sociální sítě.

V další části budou shrnuty postupy sociálních sítí Facebook, Instagram a X jako ukázky způsobů ověření. Tyto sítě byly zvoleny, protože za poslední roky aktualizovaly svůj proces ověření a dle statistik Českého statistického úřadu jsou v České republice občany užívané. Informace

k aktuálnímu procesu verifikace a požadavky pro splnění sdílí sociální sítě na svých webových stránkách, proto jsou tyto uvedeny jako zdroje informací ke specifickým procesům ověření.

2.1 Sociální sítě Facebook a Instagram

Sociální sítě Facebook a Instagram, které patří společnosti Meta, nabízí aktuálně dva druhy ověření pro své uživatele – Odznak ověření a Meta ověření. Obě sítě mají pro ověřené profily stejné definice, proto zdroje odkazují pouze na centrum pomoci sítě Facebook.

Odznak ověření je bezplatný a pro obě sítě oddělený – ověření na jedné síti nevede k ověření na síti druhé. Odznak slouží jako důkaz, že účet je významný a autentický. Zažádat si o něj mohou uživatelé, kteří splňují požadavky autentičnosti (reprezentují pravou osobu nebo entitu), unikátnosti (pouze jeden ověřený profil pro jednu entitu), úplnosti (profil musí být veřejný, mít popis, profilovou fotografii a být v době zažádání aktivní s alespoň jedním příspěvkem) a významnosti (entita musí být známá a vysoce vyhledávaná). Jak sociální síť blíže definuje významnost, není dohledatelné, ale dle dostupných informací prověřuje účty, které se objevují ve více zpravodajských zdrojích (Meta, 2024c). Při žádosti je nutné poskytnout identifikaci osoby nebo entity. To je možné přes řidičský průkaz, pas, občanský průkaz, daňové přiznání, vyúčtování energií nebo přes zakladatelskou listinu (Meta, 2024e). Jako ochrana proti zneužití této funkce je po ověření znemožněna změna přezdívky. (Meta, 2024a).

Meta ověření představuje službu s placeným předplatným, která je jednotná pro Facebook i Instagram. Ověření na jedné síti tedy vede k ověření i na síti druhé. Dostupná je pro aktivní uživatele nad 18 let, kteří mimo jiné užívají dvoufaktorové ověření, mají přezdívku odpovídající jejich jménu na identifikačním průkazu a tento průkaz pro ověření poskytnou (Meta, 2024b). Dvoufaktorové ověření spočívá v potvrzení přihlášení přes kód zasláný na zadané telefonní číslo, přes další aplikaci nebo přes další zařízení. Tato služba přinese uživateli stejný odznak ověření, jako nabízí předchozí bezplatná služba, ale na rozdíl od první služby je otevřená všem, a nejen významným entitám (Meta, 2024e). Při žádosti o Meta ověření služba nabízí odznak ověření s popisem „Vaše publikum může věřit, že jste skutečný člověk, který sdílí své skutečné příběhy“²

² „Your audience can trust that you're a real person sharing your real stories.“

(Meta, bez data). Je tedy implikováno, že osoby s Meta ověřením sdílí pravdivý a reálný obsah, přestože uživatel není schopen tyto dva druhy ověření vizuálně rozpoznat.

V době psaní této práce sociální sítě placené Meta ověření prozatím testují, a proto účtům, které byly ověřeny podle předchozích a bezplatných podmínek, jejich ověření zůstává beze změny (Meta, 2024a). Z tohoto vyjádření lze ale očekávat, že změny pro bezplatné ověření nastanou, anebo že Meta ověření bude eventuálně jedinou možností získání odznaku ověření. Významné účty ověřené bezplatně si mohou zažádat o Meta ověření. Oficiální počty ověřených uživatelů nebylo v době psaní této práce možné dohledat.

Tabulka č. 2 – Facebook a Instagram ověření

	Odznak ověření	Meta ověření
Odznak	Facebook / Instagram 	
Atributy	<ul style="list-style-type: none"> • autentičnost • unikátnost • úplnost • významnost 	<ul style="list-style-type: none"> • autentičnost • úplnost
Podmínky	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní profil s alespoň jedním příspěvkem - identifikace přes průkaz totožnosti - pouze jeden ověřený profil pro jednu entitu - profil s popiskem - profilová fotografie - veřejně známá a vyhledávaná entita 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní profil s alespoň jedním příspěvkem - dvoufaktorové ověření - identifikace přes průkaz totožnosti - profilová fotografie - pojmenování profilu odpovídající identifikačnímu průkazu - uživatel nad 18 let
Cena	❖ bezplatné	❖ 399 Kč za měsíc

Zdroj: vlastní zpracování; zdroj obrázků: (Meta, 2024a; Meta, 2024d)

2.2 Sociální síť X

Proces ověření na sociální síti X a jeho význam prošel od roku 2009 výraznou změnou. V roce 2023 byl zastaven dosavadní proces, při němž ověření spočívalo ve splnění podmínek aktivity, významnosti a autentičnosti a bylo určeno pro veřejně známé vyhledávané entity (X Corp., 2024d). Nové zásady umožňují ověřit profil všem osobám a entitám, které si předplatí tuto službu v rámci platformy. Profily ověřené dle původních pravidel svůj odznak ověření ztratily (X Corp., 2024c). Sociální síť aktuálně nabízí tři druhy odznaků ověření – modrý odznak pro jednotlivce a organizace, zlatý odznak přímo pro organizace a šedý odznak pro vládní entity (X Corp., 2024a).

Jednotlivci a organizace mohou získat modrý odznak po předplacení služby, pokud je jejich profil úplný (má profilové jméno s fotografií), aktivní během posledních 30 dnů, má ověřené telefonní číslo a nesnaží se o podvodné chování (žádné nedávné změny v profilové fotografii, jméně nebo přezdívce a bez zavádějících znaků) (X Corp., 2024a).

Zlatý odznak je určen organizacím, které mají aktivní X účet s odpovídající doménou e-mailové adresy a webové stránky. Organizace musí mít úplný profil s odpovídající profilovou fotografií, popisem a profilovým jménem (X Corp., 2024b).

Šedý odznak je určen pro vládní entity, jako je například hlava státu nebo členové parlamentu (X Corp., 2024a). Podmínky pro ověření jsou totožné jako pro organizace, rozdílem je očekávaná vládní e-mailová doména. Zároveň pro ověření není třeba webových stránek (X Corp., 2024b).

Atribut autentičnosti je tedy zachován jen pro organizace se zlatým odznakem a vládní entity s šedým odznakem, u nichž funguje pouze na základě ověření přes e-mailovou adresu a webovou stránku. Jediným indikátorem autentičnosti profilů s modrým odznakem ověření jsou zásady platformy, které odmítají podvodné chování a snahu napodobit jinou osobu či entitu. To, zda si platforma opravdu všimá možných porušení těchto zásad, ale ověřené není.

Oficiální počty ověřených uživatelů nebylo možné dohledat. Dle Hutchinson (2023), který odkazuje na již neexistující příspěvek na síti X, bylo před zavedením změn zásad v roce 2023 okolo 407 tisíc ověřených uživatelů (Hutchinson, 2023).

Tabulka č. 3 – X ověření

	Odznak pro osoby a organizace	Odznak pro organizace	Odznak pro vládní entity
Odznak			
Atributy	<ul style="list-style-type: none"> • úplnost 	<ul style="list-style-type: none"> • autentičnost • unikátnost • úplnost 	<ul style="list-style-type: none"> • autentičnost • unikátnost • úplnost
Podmínky	<ul style="list-style-type: none"> - předplacení služby - profilová fotografie - profilové jméno - aktivní během 30 dnů - ověřené telefonní číslo - bez recentních změn profilu - bez zavádějících znaků 	<ul style="list-style-type: none"> - předplacení služby - profilová fotografie - profilové jméno - popis profilu - odpovídající e-mailová doména - odpovídající doména webové stránky 	<ul style="list-style-type: none"> - předplacení služby - profilová fotografie - profilové jméno - popis profilu - odpovídající e-mailová doména
Cena	❖ 179 Kč za měsíc	❖ 5 469,20 Kč za měsíc	❖ 5 469,20 Kč za měsíc

Zdroj: vlastní zpracování; zdroj obrázků (X Corp., 2024a)

2.3 Problémy spojené s ověřením profilu

Komunikace a chování na sociálních sítích mají dopady i na reálný život. Profily, které jsou ověřené telefonním číslem, e-mailovou adresou nebo odznakem ověření, ztrácí schopnost anonymního vyjadřování a mohou za své příspěvky čelit negativním následkům. Ve většině zemí se tyto následky pohybují od potrestání samotnou sociální sítí dle jejích stanov po potrestání státem, proti jehož zájmům příspěvek jde, dle právního řádu. Jak je níže rozebráno, tyto následky však mohou mít i závažnější formu. S ohledem na nedostupnost studií jsou jako zdroje pro ukázkové kauzy využity především internetové články.

Jednou z kauz, kdy chování na sociální síti vedlo k reálným následkům včetně potrestání soudem, je pomluva novinářky Pavly Holcové zveřejněná politikem Andrejem Babišem. Tuto pomluvu zveřejnil ověřený účet politika na sociální síti Facebook, a ačkoliv k němu mohli mít přístup i další lidé, účet byl ověřený a autentický. Dle rozhodnutí soudu došlo k pomluvě, politik se proto musel poškozené osobě omluvit a příspěvek smazat (Hospodářské noviny, 2023). Při ověření profilu s atributem autentičnosti tedy uživatelé musí odpovídat za své chování a sdílet příspěvky v souladu se zákony.

Další kauza týkající se ověřených profilů vznikla při změně zásad sociální sítě X v roce 2023, kvůli níž dosud ověřené profily ztratily svůj odznak ověření, pokud si nezaplatily předplacenou službu. To umožnilo dalším profilům změnit svoji profilovou fotografii a přezdívku, a vydávat se tak za jinou osobu (Klee, 2023). Tato situace prokázala, že je ve veřejném zájmu, aby známé a vyhledávané entity měly znak autentičnosti a byly rozpoznatelné od parodujících účtů.

Této změně zásad předcházela kauza na stejné sociální síti, když bylo všem uživatelům umožněno ověřit profil v rámci předplacené služby v roce 2022. Tento krok měl stejné následky jako v předchozím případě a došlo k imitaci dalších entit. Rozdílem u této kauzy bylo, že imitátoři měli možnost získat odznak ověření a na první pohled mohli mít znaky autentického profilu. Tato kauza měla mít i vliv na akcie farmaceutické společnosti Eli Lilly, když parodující profil prohlásil, že začnou zákazníkům dodávat inzulin zadarmo (Mac et al., 2022). Procesy ověření profilů musí být tedy nastaveny tak, aby znemožňovaly cílené napodobování dalších entit.

Důsledky chování na sociálních sítích však mohou mít větší postih v zemích, jako je Čínská lidová republika. Čínské sociální sítě začínají přecházet na nový systém ověřování a od účtů s určitým počtem následovníků se vyžaduje ověření přes jejich osobní jméno, které je následně viditelné na jejich profilu. To může mnohé uživatele odradit od ověření svého profilu a užívání sociální sítě (Chen, 2023). Ověřené účty v této zemi musí přizpůsobit své příspěvky tak, aby byly stále atraktivní pro sledující uživatele, ale aby sdílely obsah, který bude v souladu s oficiálními vládními názory (Wang, 2019). Soulad s oficiálními vládními názory je důležitý kvůli zavedenému sociálnímu kreditnímu systému. Tento stále se vyvíjející systém obsahuje několik algoritmů, které vytváří profily jednotlivých občanů a hodnotí jejich chování dle dostupných dat, kam patří

i například historie nakupování, trávení volného času anebo jejich sdílené názory, a to na základě jejich vnímané sociální a občanské integrity. Tyto výsledky mohou být následně zveřejněny, což může u daného jedince ovlivnit jeho přístup ke službám či vést k jeho vyřazení ze sociálních kruhů. V určitých případech pak dochází i ke sledování této osoby, pravidelným návštěvám bydliště vládními autoritami anebo omezení pracovních nabídek (Wong & Dobson, 2019). V případě ověřeného profilu může mít tedy příspěvek vliv i na to, zda je osobě umožněno žít řádný život.

Odznak ověřeného profilu často slouží jako známka autentičnosti a má pro uživatele různé výhody, například větší viditelnost a ochranu před imitátory. Jedná se o důležitý nástroj pro rozpoznání entit, které jsou vlivné i mimo sociální média. Zároveň je nutné zajistit, aby nedocházelo ke zneužívání nadřazeného statusu a přitom byla zachována i osobní a lidská práva uživatelů.

3 Aktuální stav vědeckého poznání

Pro účely této práce proběhla rešerše článků, které se zabývají důvěryhodností ověřených profilů na sociálních sítích. Jejím cílem bylo zjistit, nakolik se tomuto tématu aktuálně věnují ostatní badatelé. Vyhledáváno bylo v databázích Ukaž, Web of Science, Scopus a Google Scholar.

Vyhledávání proběhlo pomocí klíčových slov, která obsahovala „sociální síť“ („*social site*“) nebo „sociální média“ („*social media*“), „ověřený profil“ („*verified profile*“) nebo „ověření profilu“ („*profile verification*“) a „důvěryhodnost“ („*credibility*“), „uvěřitelnost“ („*believability*“), „hodnověrnost“ („*trustworthiness*“) nebo „autorita“ („*authority*“). Cíleně byly vyřazeny studie, které obsahovaly klíčové slovo „ověření informací“ („*information verification*“), protože vyhledávání nacházelo studie, které se zaměřovaly na ověřování informací ze sociálních sítí. Klíčová slova byla upravena přes speciální znaky včetně otazníku, hvězdičky a závorek tak, aby bylo možné najít i výsledky s podobnými slovy.

Vyhledávání v českém jazyce nevedlo k žádným relevantním výsledkům. Vyhledávání v anglickém jazyce vedlo ke čtyřem relevantním studiím, které by se přímo zabývaly ověřeným profilem na sociálních sítích a jeho vztahu k důvěryhodnosti zdroje nebo informace. S ohledem na nízký počet nalezených záznamů nebylo nutné výsledky filtrovat dle oboru nebo data vydání.

3.1 Nalezené studie

Vztahem mezi šířením falešných zpráv („*fake news*“) a znakem ověřeného profilu na sociální síti se zabývá Wang et al. (2021). Při sdílení příspěvků na sociálních sítích odpovídá uživatel za přesnost obsahu a může být potrestán ztrátou reputace, restrikcemi účtu anebo jinými následky dle právního řádu. Jak je již výše rozebráno, v případě sociálních sítí v Čínské lidové republice je rozsah následků za chování v digitálním prostoru ještě závažnější. Autoři očekávají, že v případě verifikace bez odznaku bude ovlivněno sdílení fake news, a to takovým způsobem, že se s ohledem na možný postih sníží benefit ze sdílení. Odznak ověřeného profilu může být pro některé uživatele signálem důvěryhodnosti a jejich podezřívavost vůči možným fake news se tím sníží, proto v případě ověření s odznakem autoři očekávají, že se tím zvýší benefit pro autora příspěvku a vyváží

to strach z chycení. Výzkum je postavený na datech čínské sociální sítě Weibo. Výsledky testování potvrdily obě hypotézy. Uživatelé, kteří se identifikovali před nařízením povinného ověření, a i ti, kteří se ověřili v období mezi 2011 a 2012, měli snížené tendence sdílet falešné zprávy, pokud byli ověření bez odznaku ověřeného profilu. Po získání odznaku se ale tendence sdílet fake news opět navýšila (Wang et al., 2021). Odznak ověření tedy může fungovat i jako motivace pro sdílení fake news.

Vaidya et al. (2019) pojednávají o uživatelích sociálních sítí a o jejich vnímání ověřených profilů jako aspektu autentičnosti a důvěryhodnosti. Ve svých dvou online studiích chtěli autoři ověřit, zda si uživatelé všimnou absence nebo přítomnosti indikátoru autentičnosti (tj. znaku ověřeného profilu), zda uživatelé budou více věřit zprávám z ověřených profilů a zda sami určí indikátor autentičnosti jako aspekt, který ovlivňuje jejich vnímání důvěryhodnosti. Správně určit, zda byl příspěvek od ověřeného, nebo neověřeného profilu, dokázala o něco více než polovina zúčastněných. Toto číslo bylo vyšší u testovaných, kteří viděli ověření přes způsob textu, což by však mohlo být způsobeno nezvyklostí tohoto způsobu ověření, který se na síti X nepraktikuje. Vliv indikátoru autentičnosti na důvěryhodnost nebyl žádný, pouze 1,4 % osob přímo zmínilo ověření profilu jako něco, co má vliv na jejich souzení důvěryhodnosti, a většina zúčastněných mu určila jen minimální efekt na své rozhodování. Důvěryhodnost ve výsledku ovlivňoval pouze obsah zprávy. Zároveň bylo zjištěno, že skoro tři čtvrtiny zúčastněných znaly správnou definici ověřeného profilu a jen 5,9 % bylo názoru, že ověřený profil je důvěryhodnějším zdrojem informací (Vaidya et al., 2019).

Edgerly & Vraga (2019) se zabývají znakem ověřeného profilu na sociální síti X. Zároveň zkoumají vliv, který má na vnímání informací a důvěryhodnost účtu mezi zpravodajskými organizacemi. Mimo vlivu odznaku ověření na důvěryhodnost se studie věnuje i vlivu známosti profilu. Znak důvěryhodnosti by měl mít větší vliv u neznámých účtů a politických názorů, přičemž autoři očekávají větší důvěryhodnost u účtů, které mají podobné politické názory jako uživatel. Výsledky dotazníku však ukázaly, že ověření profilu zpravodajské organizace nemělo žádný vliv na důvěryhodnost příspěvku nebo účtu, a to ani u neznámých organizací nebo organizací s lokací na politickém spektru, která odpovídala politickým názorům uživatele. Větší vliv na důvěryhodnost měla lokace na politickém spektru a známost organizace. Ukázalo se, že

pouze 61 % testovaných dokázalo správně určit, zda byl profil ověřený. Autoři proto doporučují změny v procesu ověření i v samotném vzhledu odznaku ověření; navrhuji například zvětšení velikosti odznaku (Edgerly & Vraga, 2019).

Fenomén influencerů, kteří užívají sociální sítě jako formu výděлку, a to prostřednictvím reklam a propagace produktů, zkoumají Dumas & Stough (2022). Tento článek sleduje vliv ověření profilu na chování spotřebitelů a pokládá si otázky, zda si spotřebitelé více spojují ověřený profil se statutem celebrity, anebo s důvěryhodností, a zda bude mít ověření vliv u reklam, kde je důvěryhodné, že influencer produktu rozumí a aktivně jej užívá. Odpověď na tyto otázky nabízejí dvě studie. Více než 95 % dotázaných dokázalo správně určit, zda byl příspěvek s reklamou sdílen z ověřeného, nebo neověřeného profilu. Profil si spojilo s osobou celebrity výrazně více zúčastněných ze skupiny, která hodnotila příspěvky s ověřením. Autentičnost a důvěryhodnost pak byla stejná pro obě skupiny bez vlivu statusu ověření. Nad 93 % dotázaných správně určilo, zda byl příspěvek s reklamou od ověřeného profilu. Dotázaní pak měli nižší důvěru k reklamě, pokud produkt neodpovídal osobnosti, vystupování a obvyklému zaměření příspěvků influencera. Výsledky ke statusu celebrity, důvěryhodnosti a autentičnosti odpovídají první studii. Důležitým zjištěním bylo, že v případě neodpovídající reklamy působil status ověřeného profilu negativně na vliv reklamy. Status ověřeného profilu je tedy více spojován s osobou celebrity a na důvěryhodnost ani autentičnost nemá vliv (Dumas & Stough, 2022).

3.2 Shrnutí výsledků studií

Žádná ze tří studií, které zkoumaly vztah mezi ověřeným profilem a důvěryhodností, nedošla k závěru, který by potvrdzoval vliv odznaku ověření na uživatele. U dvou studií dokázala jen o něco více než polovina zúčastněných správně určit, zda byl profil ověřený. Vliv na vnímanou důvěryhodnost měl naopak obsah příspěvku, politický názor anebo známost autora. V případě čínské sociální sítě mělo ověření profilu za následek nižší počet sdílených fake news, což odpovídá předpokládaným obavám, že by uživatel musel čelit negativním následkům. Ověření s odznakem mělo ale efekt opačný a uživatelé byli více motivováni sdílet fake news, a to i přes možná rizika. Testování probíhalo nejčastěji formou uměle vytvořených příspěvků z vybrané sociální sítě a následného dotazníku nebo rozhovoru.

Autoři studií doporučují cílit další výzkumy na jiné sociální sítě, a to i včetně těch menších, které jsou užívány za specifickým účelem. Do této kategorie patří například sociální sítě k hledání partnera, pro volnočasové aktivity nebo pro hledání zaměstnání. Doporučeno je také zaměření na obsah příspěvků, neboť zprávy s politickým názorem mohou u uživatele vyvolat zaměření na verifikaci autora. Studie pro svůj výzkum užívaly fiktivní účty, s nimiž testování nebyli seznámeni, což je dalším limitem, který může být při budoucím výzkumu odstraněn. Uživatelé mohou očekávat, že veřejně známá osoba bude mít ukazatel autenticity, a mohou být nedůvěřiví k příspěvkům od této osoby bez jakéhokoliv takového ukazatele. Posledním doporučením je zaměřit výzkum i na starší uživatele sociálních sítí a osoby s nižším vzděláním.

4 Praktická část

4.1 Cíle výzkumu

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jak příjemci informací vnímají důvěryhodnost zdroje a jakou roli přitom hraje odznak ověřeného profilu spolu s procesem jeho ověření. Je sledováno, jak respondenti vnímají důvěryhodnost na vybraných sociálních sítích, které sami využívají. Prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů by mělo být možné se dozvědět, jaké zdroje jsou vnímané jako důvěryhodné, jaká pravidla pro hodnocení důvěryhodnosti lidé užívají, jak vnímají ověření profilu a zda jsou s tímto nástrojem obeznámeni. Důraz bude kladen na korelaci mezi důvěryhodností zdroje, ověřením profilu a procesem ověření profilu.

4.2 Metody výzkumu

Dle Bryman (1992) je možné kombinací kvantitativních a kvalitativních metod výzkumu získat ucelenější obraz zkoumaného problému, neboť se navzájem doplňují (Bryman, 1992, podle Flick, 2018). V rámci tohoto výzkumu byla proto použita triangulace prostřednictvím obou těchto výzkumných metod. Kvantitativní výzkumná metoda formou dotazníků umožnila získání obecného přehledu o problematice důvěryhodnosti zdroje. Prostřednictvím kvalitativní metody formou polostrukturovaných rozhovorů bylo možné tuto problematiku dále prozkoumat do větší hloubky a zaměřit se na subjektivní vnímání důvěryhodnosti u vybraných respondentů.

4.2.1 Kvantitativní výzkumná metoda – dotazníky

Pro první část výzkumu byla zvolena kvantitativní výzkumná metoda formou dotazníků. Tato metoda byla využita, protože umožňuje získat větší počet dat a je vhodná pro sdílení obsahu ve formě fotografií. Zároveň byla využita pro získání dobrovolníků k následnému polostrukturovanému rozhovoru.

Dotazník byl složen ze čtyř částí. V žádné této části nebylo zmíněno, že se práce zabývá důvěryhodností ověřených profilů na sociálních sítích, aby nedošlo k ovlivnění odpovědí.

První část se věnovala základním demografickým otázkám, aby bylo možné sledovat případnou korelaci mezi hodnocením důvěryhodnosti, věkem a vzděláním. Otázky byly povinné a uzavřené s jednou možnou odpovědí.

1. *Jaký je váš věk?*
2. *Jaké je vaše nejvyšší dosažené nebo právě probíhající vzdělání?*

Druhá část se týkala užívání sociálních sítí. Pokud na první otázku z této sekce odpověděl respondent záporně, došlo k přeskočení na třetí část.

3. *Užíváte sociální sítě?*

Následné otázky zjišťují užívání vybraných sociálních sítí, aby bylo možné sledovat korelaci mezi užíváním vybrané sociální sítě a hodnocením důvěryhodnosti příspěvků na této síti zveřejněných. Otázky byly povinné a otevřené s možností více odpovědí.

4. *Které sociální sítě užíváte průměrně alespoň jednou denně?*
5. *Které sociální sítě užíváte průměrně alespoň jednou za týden a méně než jednou denně?*
6. *Které sociální sítě užíváte průměrně méně než jednou za týden?*

Poslední otázky z této části jsou zaměřené na sdílení obsahu a ověřování informací na sociálních sítích. Otázky byly povinné a uzavřené s jednou možnou odpovědí.

7. *Jak průměrně často sdílíte obsah na sociálních sítích?*
8. *Jak průměrně často si ověřujete pravdivost informací, které vidíte na sociálních sítích?*

Třetí část dotazníku obsahuje deset uměle vytvořených a náhodně seřazených příspěvků ze sociální sítě X. Polovina příspěvků byla inspirována existujícími příspěvky známých osob a jedné organizace. Tím bylo možné otestovat vliv známosti autora a zároveň nemohlo dojít k případnému neetickému chování, kdyby příspěvky v dotazníku simulovaly obsah, s nímž by se praví autoři neztotožňovali. Výběr těchto příspěvků byl proveden tak, aby obsáhl všechny aktuálně existující typy ověření na této sociální síti a měl neutrální obsah. Zároveň se zde nacházel i příspěvek z účtu, který se snaží parodovat a napodobit jinou známou osobu, a příspěvek se čtenářským kontextem, který rozporuje jeho obsah. Mezi výhody výběru již existujících příspěvků patří také reálné statistiky o interakci s příspěvkem, jako je počet komentářů, sdílení, reakcí

a zobrazení. Druhá polovina příspěvků byla vytvořena zcela uměle a opět s neutrálním obsahem. Tvorba těchto příspěvků proběhla s cílem, aby bylo možné sledovat vliv jednotlivých atributů na vnímanou důvěryhodnost. Profilové fotografie vygenerovala umělá inteligence, a nejedná se tedy o reálné osoby nebo fotografie zatížené autorským právem. Mezi vybrané atributy, které byly v této polovině uměle vytvořených příspěvků využity, aby bylo možné sledovat jejich vliv, patří absence profilové fotografie, neexistující barva odznaku ověření, modrá a šedá barva odznaku u jinak neznámého autora a datum příspěvku z roku 2025. Tyto příspěvky tvoří součást přílohy této práce. Jejich výběr proběhl takovým způsobem, aby respondenti nezjistili, jaký specifický aspekt této práce sleduje. Síť X byla vybrána, protože nabízí více typů ověření a v roce 2022 přešla na nové zásady. Kauzy s nimi spojené sdílela média, jak zmiňovala už teoretická část práce, a proto by s ověřením na této síti mělo být seznámeno více uživatelů.

Příspěvky hodnotili respondenti jednou až pěti hvězdami dle jejich vnímané důvěryhodnosti, přičemž jedna hvězda byla znakem pro absolutní nedůvěryhodnost a pět hvězd znamenalo absolutní důvěryhodnost. Toto hodnocení bylo povinné. Původním záměrem výzkumu bylo umožnit respondentům příspěvky radit hierarchicky dle hodnocené důvěryhodnosti, ale po dohodě s vedoucí této práce proběhlo hodnocení na škále – tento způsob hodnocení podporuje využitá platforma pro dotazníky Microsoft Office a pro respondenty je méně časově náročný. Pod každou fotografií se rovněž nacházela nepovinná a otevřená otázka, kde mohli respondenti odůvodnit své hodnocení.

Čtvrtá část dotazníku umožnila respondentům odůvodnit své hodnocení předchozích příspěvků a zároveň se vyjádřit k hodnocení důvěryhodnosti při běžném užívání sociálních sítí. Otázky byly otevřené a povinné. Poslední otázka, která byla otevřená a nepovinná, sloužila pro vyplnění e-mailové adresy pro zájemce o následný rozhovor na stejné téma.

Dotazník před začátkem distribuce otestovaly blízké osoby za pomoci počítače i mobilního telefonu s rozličnými operačními systémy a prohlížeči. Pro význam části s fotografiemi bylo nutné ověřit, že všechny sekce dotazníku budou viditelné.

Dotazník byl distribuován na sociální síti Facebook a Discord ve skupinách, které se zaměřují na sdílení dotazníkových šetření anebo jejich sdílení umožňují. Odpovědi byly sbírány od 2. 4. 2024 do 16. 4. 2024. Po jednom týdnu došlo k opětovné distribuci dotazníku na stejných místech. Zároveň k němu byla připojena i žádost o sdílení mezi okolím respondentů, aby bylo možné zjistit hodnocení důvěryhodnosti osobami, které sociální síť neužívají. Odpovědi byly zcela anonymní.

4.2.2 Kvalitativní výzkumná metoda – polostrukturované rozhovory

Pro druhou část výzkumu byla zvolena kvalitativní výzkumná metoda formou polostrukturovaných rozhovorů. Tato metoda byla využita, protože umožnila hlubší rozebrání vnímané důvěryhodnosti a procesů ověření s vybranou částí respondentů z první části výzkumu.

První část otázek byla zaměřena na důvěryhodnost a užívané zdroje. Tyto otázky byly inspirovány sjednocujícím rámcem, který rozebírá teoretická část této práce.

- 1. Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?*
- 2. Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?*
- 3. Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?*
- 4. Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?*

Druhá část otázek byla postavena tak, aby bylo možné zjistit subjektivní hodnocení důvěryhodnosti přímo na sociálních sítích s důrazem na ověřené profily.

- 5. Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?*
- 6. Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?*
- 7. Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?*
- 8. Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?*
- 9. Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?*
- 10. Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označeny jako ověřené entity?*

11. *Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?*
12. *Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?*

Třetí blok se zabýval procesem ověření, typy odznaků ověření na sociálních sítích a důležitosti ověření s ohledem na vybranou sociální síť.

13. *Jaké sociální sítě užíváte?*
14. *Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?*
15. *Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?*
16. *Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?*
17. *Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?*
18. *Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?*
19. *Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?*

Po těchto otázkách dostal respondent prostor se vyjádřit k tématu, k rozhovoru samotnému i k dotazníku, který před rozhovorem absolvoval.

Otázky byly před zahájením rozhovorů otestovány na dvou blízkých osobách a vytvořeny byly tak, aby jejich forma neovlivnila odpovědi respondentů. Jak již bylo zmíněno, výběr respondentů proběhl mezi dobrovolníky, kteří v dotazníku vyjádřili ochotu se rozhovoru zúčastnit a vyplnili svoji e-mailovou adresu. Následně byl na tyto e-mailové adresy zaslán e-mail s informovaným souhlasem k vyplnění a nabídkou termínů, kdy by se rozhovor mohl uskutečnit. Rozhovor byl respondentům nabídnut živě i online přes platformu Zoom. Tímto způsobem došlo k rozeslání šestnácti pozvánek k rozhovoru.

Respondenti byli předem informováni, že rozhovor bude anonymní a pro účely anonymizace jim bude přiřazeno smyšlené jméno. Zároveň jim bylo sděleno, že pro účely přepisu bude pořízena

nahrávka. S tímto vyjádřili souhlas ústně i podepsáním informovaného souhlasu, jehož kopie jim byla v případě živého rozhovoru nabídnuta. V případě rozhovoru přes platformu Zoom zaslali respondenti nazpět podepsanou kopii souhlasu před jeho začátkem. Nahrávky byly po provedení doslovného přepisu, který poté respondenti obdrželi k případnému vyjádření, smazány z úložného disku autora. Pasáže mimo zkoumané téma a pasáže osobní povahy byly z přepisu vynechány. Přepis byl dále částečně upraven po gramatické a pravopisné stránce, aby byl čitelný a aby souvěti dávala smysl. Tyto přepisy nadále zůstávají uschovány na úložném disku autora a v příloze této práce.

4.3 Výsledky výzkumu

4.3.1 Kvantitativní výzkumná metoda – dotazníky

Dotazník vyplnilo 127 osob. Jeden z těchto dotazníků byl z výsledků vymazán, neboť se nejednalo o smysluplné odpovědi.

Hlavní zastoupení měly osoby mezi 18 až 25 lety (80,2 %) a 26 až 35 lety (14,3 %). Dotazník vyplnily pouze dvě osoby ve věkovém rozmezí 36 až 45 let, tři osoby ve věkovém rozmezí 46 až 55 let, jedna osoba nad 56 let a jedna nezletilá osoba.

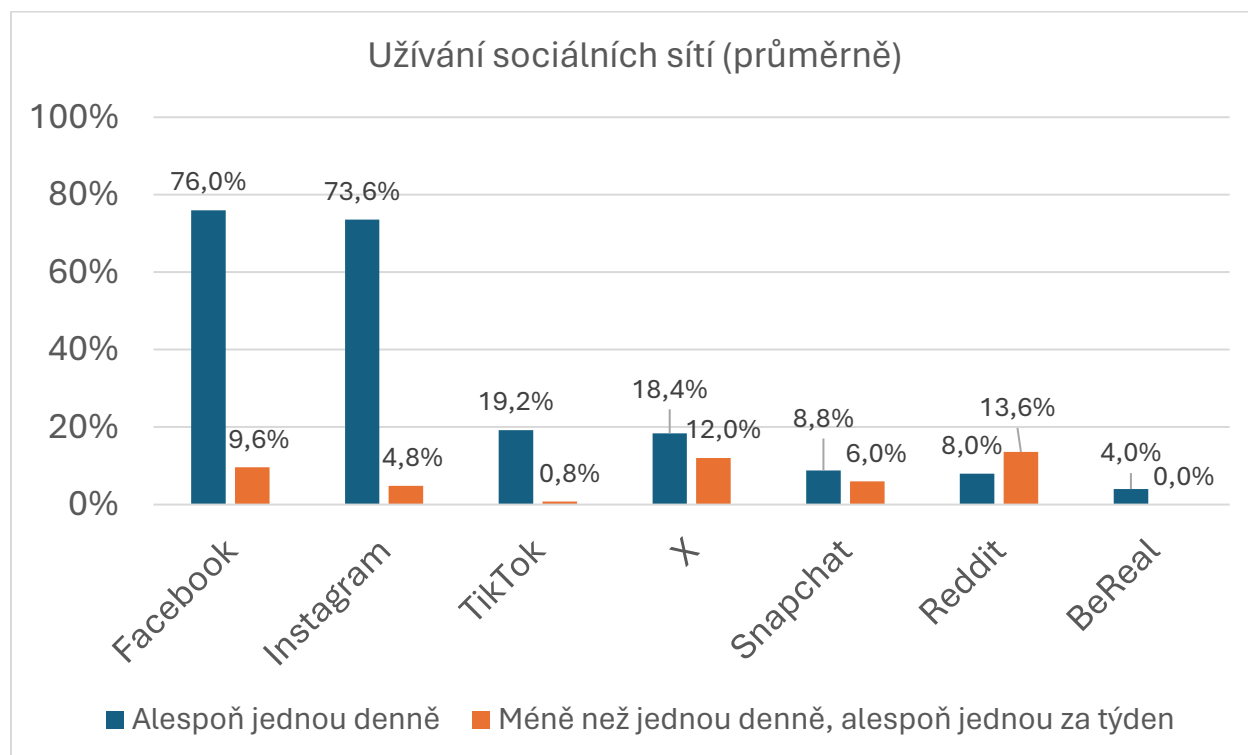
Necelé tři čtvrtiny respondentů absolvovaly nebo aktuálně studují vysokou školu. 19 % respondentů absolvovalo nebo aktuálně studuje střední školu. Odborné učiliště a základní školu absolvovalo nebo navštěvuje po dvou osobách. Zbylí respondenti vybrali jako svou odpověď vyšší odbornou školu.

Zjištěná demografická data odpovídají způsobu distribuce, neboť ke sdílení došlo přes sociální sítě a skupiny, které jsou určené převážně pro studenty vysokých škol. Odpovídá tomu i zjištění, že sociální sítě neuvžívá pouze jeden z respondentů. Tato osoba je z následujících statistik vynechána.

Nejčastěji užívané jsou sociální sítě Facebook a Instagram, přičemž obě užívá alespoň jednou denně okolo 75 % osob. Další užívané sociální sítě jsou TikTok a X, na kterou se zaměřily příspěvky z další části dotazníku. Zatímco 19,2 % osob alespoň jednou denně užívá TikTok, při

méně častém užívání počet uživatelů rapidně klesá. X užívá průměrně alespoň jednou za týden a častěji 30,4 % respondentů. Je tedy očekávané, že 18,4 % respondentů by mělo být řádně seznámeno s procesem ověření a externími ukazateli na této síti. Mezi další zmiňované sociální sítě patří Snapchat, Reddit a BeReal. Zatímco u všech sociálních sítí převažuje průměrné užívání alespoň jednou denně nad méně častějším užíváním, u sociální sítě Reddit je to naopak. Všichni respondenti, kteří užívají sociální sítě, užívají alespoň jednu síť průměrně alespoň jednou denně.

Graf č. 1 – Užívání sociálních sítí

Zdroj: vlastní zpracování

Obsah na sociálních sítích sdílí alespoň jednou denně pouze 6,4 % respondentů. 15,2 % sdílí obsah alespoň jednou týdně a 48 % méně než jednou týdně. Okolo 30 % respondentů nesdílí obsah vůbec.

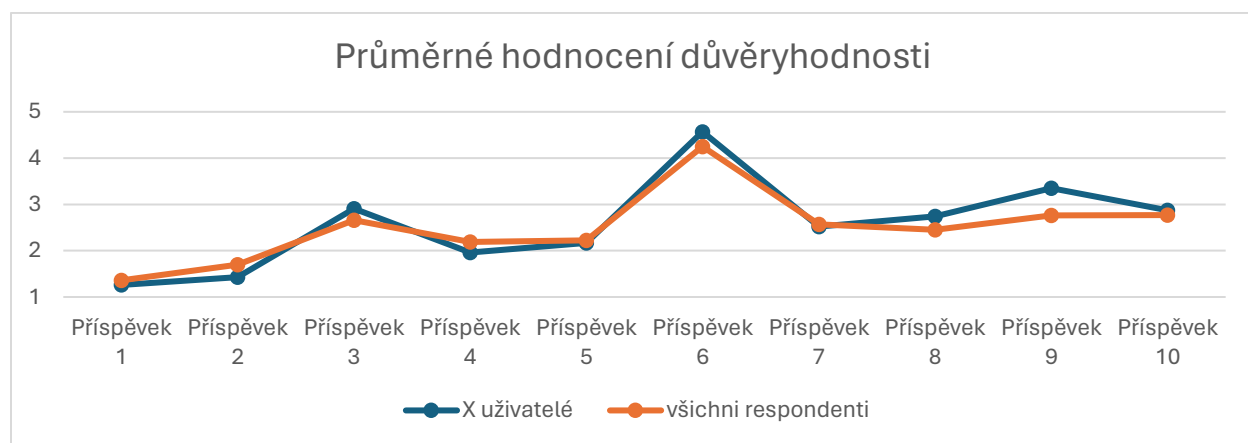
Pravdivost informací si alespoň jednou denně ověřuje 16,8 % respondentů. Alespoň jednou týdně si obsah ověřuje 37,6 % a méně než jednou týdně 32 % respondentů. Necelých 14 % respondentů si informace neověřuje. Se zjištěním, že všechny tyto osoby užívají sociální sítě průměrně každý den, to znamená, že 104 respondentů v některých dnech užívá sociální síť, aniž by si ověřovali

informace. Z předešlých osmi osob, které sdílí na sociálních sítích obsah alespoň jednou denně, si informace každý den neověřuje žádná z nich. Tři osoby si neověřují informace vůbec, tři osoby tak činí méně než jednou týdně a dvě osoby alespoň jednou týdně. Na toto jednání může mít vliv předchozí zkušenost se zdrojem, který si uživatel již ověřil a nyní ho považuje za důvěryhodný i bez další kontroly sdílených informací.

4.3.1.1 Hodnocení příspěvků z dotazníku

Důvěryhodnost byla u většiny uměle vytvořených příspěvků ohodnocena v rozmezí 2,22 až 2,81 z 5 a je tedy vnímána jako méně důvěryhodná až průměrná, což odpovídá i neutrálnímu a nekontroverznímu obsahu těchto příspěvků. Mimo tento průměr byly ohodnoceny pouze tři příspěvky, které jsou níže rozebrány. Hodnocení respondenty, kteří užívají X průměrně alespoň jednou denně, sleduje tento trend. Dále uváděné statistiky obsahují také hodnocení jednotlivce, který sociální síť neužívá.

Graf č. 2 – Trend hodnocení důvěryhodnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Podprůměrně byl ohodnocen příspěvek č. 1 (viz příloha) jako jeden ze zcela uměle vytvořených příspěvků, který odkazoval na nepojmenované studie. Nízké ohodnocení 1,39 z 5 bylo nejčastěji odůvodněno na základě zdroje (73x), obsahu (56x) a několikrát i pro externí ukazatele (13x). Externím ukazatelem u příspěvků jsou například přezdívka, profilová fotografie, statistika interakcí s příspěvkem anebo odznak ověření. Jako důvod pro své hodnocení udávali respondenti nejčastěji absenci studie a důvěryhodného zdroje (48x), nesmyslný obsah (27x), neznámost autora

(19x) nebo svoji vlastní logickou úvahu nad obsahem (16x). Vliv ověření profilu na hodnocení zmínilo osm respondentů. V šesti případech byl odznak ověření vnímán jako pozitivní aspekt implikující důvěryhodný zdroj, ale dva respondenti zmínili, že „na platformě X modrá fajfka nezaručuje důvěryhodnost – kupodivu často naopak spíš pofidérnost“ a „checkmark se už dá koupit“.

Druhým podprůměrně hodnoceným byl příspěvek č. 2 (viz příloha) inspirovaný reálným účtem, který paroduje známého politika Andreje Babiše. Hodnocení, jehož průměr činil 1,75 z 5, bylo nejčastěji odůvodněno na základě zdroje (62x). Důvod na základě obsahu i externích ukazatelů byl zmíněn 27x. Jako důvod pro své hodnocení udávali respondenti nejčastěji známost autora (35x), falešný účet (23x), který rozpoznali podle chybného jména (14x), a absence ověření (11x). Obsah nebyl důvěryhodný pro 21 osob, neboť dle jejich názoru nedával smysl.

Výrazně důvěryhodným byl vnímán příspěvek č. 6 (viz příloha) inspirovaný účtem prezidenta Petra Pavla. Ten byl ohodnocen průměrem 4,27 z 5. Důvody pro tato hodnocení byla hlavně na základě zdroje (53x), dále pak dle externích ukazatelů (38x) a nejméně dle obsahu (30x). Nejčastěji zmiňována byla známost autora (49x), ověření profilu (25x) a dále pak obeznámenost nebo její absence s tématem obsahu (15x). V případě zmíněných odznaků ověření čtyři respondenti poznamenali nejistotu ohledně typu ověření na sociální síti X. Jedná se o komentáře jako „zmátla mě šedě podbarvená fajfka“, „čekala bych, že verification badge bude světle modrá“, „nevyznám se v těch nových značkách Twitteru“ nebo „nejsem si jistý, jestli tenhle odznáček na Twitteru znamená „ověřená osoba“, nebo se jedná o jejich předplatný odznak“.

U všech tří příspěvků, které měly hodnocení výrazně pod nebo nad průměrem, hrálo největší roli to, zda respondenti byli obeznámeni s autorem, jaké s ním měli zkušenosti, zda odkazuje na další zdroje a jestli se jedná opravdu o jeho profil. U dalších příspěvků byla role autora a zdroje podstatně nižší. V případě příspěvku č. 9 (viz příloha), který byl vytvořen podle příspěvku známé organizace Vodafone, měl zdroj zcela minimální roli. Z hodnocení důvěryhodnosti dle jednotlivých příspěvků lze vyčíst trend klesajícího počtu odůvodnění, což mohlo být způsobeno tím, že respondenti nechtěli svá odůvodnění psát opakovaně.

Tabulka č. 3 – Hodnocení důvěryhodnosti dle jednotlivých příspěvků

	obsah	zdroj	externí ukazatele	celkem
příspěvek č. 1	56	73	13	142
příspěvek č. 2	27	62	27	116
příspěvek č. 3	46	11	16	73
příspěvek č. 4	55	12	23	90
příspěvek č. 5	40	23	25	88
příspěvek č. 6	30	53	38	121
příspěvek č. 7	53	25	7	85
příspěvek č. 8	27	35	11	73
příspěvek č. 9	36	2	26	64
příspěvek č. 10	26	9	11	46

Zdroj: vlastní zpracování

Obecné hodnocení u všech příspěvků částečně reflektovalo předchozí výsledky. Pro sběr výsledků byly vyřazeny duplicity důvodů, které jednotliví respondenti uvedli u více příspěvků. Největší počet komentářů směřoval k obsahu příspěvků a pro respondenty bylo důležité, zda jim dává smysl anebo zda znají téma, kterého se obsah příspěvku týká. Zároveň však respondenti nejčastěji zdůvodňovali svůj postoj na základě známosti autora. Z externích ukazatelů nejvíce zmiňovali, zda je, nebo není profil ověřený a zda přezdívka odpovídá autorovi, anebo je něčím neobvyklá. Jednotlivec, který neužívá sociální sítě, hodnotil příspěvky na základě svých znalostí týkajících se obsahu a známosti autora.

Tabulka č. 4 – Hodnocení důvěryhodnosti pro všechny příspěvky

obsah	počet	zdroj	počet	externí ukazatele	počet
obsah	72	známý autor	74	ověřený profil	55
nedává smysl	56	absence zdroje	55	přezdívka	32
známé téma	54	neznámý autor	55	datum	19
neodpovídá stylu autora	29	falešný účet	23	absence profilové fotografie	16
přidaný kontext	27	zdroj	16	statistika interakcí	15
logická úvaha nad obsahem	24	nedůvěra v sociální síť X	6	absence ověření	14
neznámé téma	22	nedůvěra v sociální síť	5	chybná přezdívka	14
gramatika a pravopis	18			profilová fotografie	11
odpovídající obsah	9			piktogram v přezdívce	4
satira	9				
dává smysl	7				
emoce v obsahu	7				
neslušný obsah	6				
odpovídá stylu	6				
neodpovídající obsah	1				
	347		234		180

Zdroj: vlastní zpracování

K ověření profilu či jeho absenci, k možnosti jeho zakoupení či k barvě značky zanechalo komentář 57 respondentů, tedy přibližně 45 % účastníků dotazníku. Deset z nich zároveň patří mezi každodenní uživatele sítě X, což znamená osoby, které by s jejími externími ukazateli měly být obeznámeny. Mezi těmito počty jsou vynechány komentáře, v nichž respondenti uváděli hodnocení na základě „oficiálnosti profilu“, protože nebylo jisté, zda hodnotí oficiálnost profilu dle odznaku ověření, anebo dle dalších externích ukazatelů.

Nejvíce byl odznak ověření zmíněn u příspěvků, které měly odznak ověření jinou barvou než modrou. Jedná se o šedý odznak vládní entity, zlatý odznak organizace a červený odznak, který byl přidán pro účely tohoto výzkumu. Sedm osob vyjádřilo nedůvěru vůči šedému nebo zlatému odznaku, protože nevěděly, zda to jsou oficiální odznaky této sociální sítě, a neznaly jejich význam. Žádná z těchto sedmi osob nebyla každodenním uživatelem sociální sítě X.

Šest osob vyjádřilo znalost nových pravidel ověřování a odkazovalo na možnost zakoupení odznaku. Z těchto je pouze jedna každodenním uživatelem sociální sítě X. Pro dvě osoby z této skupiny možnost zakoupení odznaku snižuje význam tohoto ukazatele a zanechaly komentáře, že „Vím že ikonka fajfky nic neznamená že se dá koupit“ a „Toho člověka neznám, a checkmark se už dá koupit“. Odznak ověření negativně vnímali další dva respondenti – ti se k tomu vyjádřili tak, že „na platformě X modrá fajfka nezaručuje důvěryhodnost - kupodivu často naopak spíš pofidérnost“ a „na X už tedy modrá fajfka výpovědní hodnotu nemá“.

Červený odznak ověření u příspěvku č. 3 (viz příloha), který byl utvořen uměle pro účely tohoto výzkumu, označilo jako matoucí devět respondentů. Pět dalších respondentů uvedlo červený odznak jako atribut důvěryhodnosti.

U příspěvku č. 4 (viz příloha) bylo datum vložení z roku 2025, tedy z budoucnosti. Tohoto nereálného data jako externího ukazatele si všimlo pouhých 15 % respondentů, ačkoliv je to další z možných ukazatelů důvěryhodnosti příspěvku.

4.3.2 Kvalitativní výzkumná metoda – polostrukturované rozhovory

Rozhovoru se zúčastnilo deset osob, jejichž anonymně přiřazená jména a shromážděné demografické údaje jsou uvedeny v tabulce níže. Rozhovor trval průměrně 16 minut.

Tabulka č. 5 – Seznam účastníků polostrukturovaného rozhovoru

Jméno	Věk	Nejvyšší dosažené nebo právě probíhající vzdělání	Užívané sociální sítě
Andrea	18–25	vysoká škola	Facebook, Instagram, Snapchat
Bedřich	18–25	vysoká škola	Facebook, Instagram, X, YouTube
Cecílie	26–35	vysoká škola	Facebook, Instagram, YouTube
Dominika	18–25	vysoká škola	Facebook, Instagram, Tinder, YouTube
Eva	36–45	střední škola	Facebook, Instagram
Filip	26–35	vysoká škola	Facebook, X, YouTube
Gabriela	18–25	vysoká škola	Facebook, Discord, Instagram, Nyx, WhatsApp
Hynek	26–35	střední škola	Facebook, Instagram, TikTok, X
Iva	26–35	vysoká škola	Facebook, Instagram, X
Jan	26–35	vysoká škola	Instagram, Reddit, X, YouTube

Zdroj: vlastní zpracování

V další části textu budou rozebrány odpovědi na jednotlivé otázky.

1. Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Polovina respondentů se shodla na užívání známých zpravodajských webů jako iDNES, Novinky a Seznam. Těm věří na základě předchozích zkušeností nebo kvůli redakci a zavedeným kontrolám obsahu. Čtyři respondenti pak přímo zmínili preferenci veřejnoprávních médií, jako jsou Česká tisková kancelář nebo Česká televize, a zdrojů pocházejících z oficiálních státních institucí. Vliv na vnímanou důvěryhodnost zdroje informace má i pozadí autora – zda se jedná o „kapacitu“, „mluví na téma, kterého se týká jakoby ta jejich oblast“, anebo pokud je u zdroje možné si ověřit „jaké k tomu má pravomoci v podstatě nebo jaký má vědecké pozadí“. Kromě těchto faktorů byla zmíněna také známost autora a předchozí zkušenosti s ním. Pouze Eva uvedla sociální síť ve vztahu k důvěryhodnému zdroji informací. Respondenti užívají zdroje spíše digitální povahy.

2. Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Jako pravidlo užívané při hodnocení důvěryhodnosti bylo nejčastěji uváděno kritické myšlení. Respondenti se zamýšlejí nad tím, jestli obsah dává smysl a jestli informace nezní podezřele. Za podobně důležité bylo označeno to, z jakého zdroje informace pochází, případně jaký autor informaci napsal, zda jsou s ním respondenti seznámeni a jestli obsahuje odkazy na zdroje, z nichž čerpal. Filip a Gabriela kontrolují, zda se jedná o pravého autora a „není to nikdo, kdo se jenom jako vydává za toho autora“ a zda „mu třeba někdo napadnul ten profil“. Více než polovina osob uvedla, že si informace ověřuje na více místech. Pro Filipa a Ivu dochází k ověření podle jiného zdroje, pokud s původním zdrojem nejsou obeznámeni anebo pokud si myslí, že je informace pravdivá, ale jistě to neví. Dva respondenti také uvedli důležitost formy sdělení.

Pouze Andrea uvedla mezi svými pravidly kontrolu toho, zda je profil na sociální síti ověřený. U dalších respondentů dochází ke kontrole profilu autora a jeho přezdívky, případně k aplikaci vlastní znalosti a zkušenosti. Respondenti zároveň hodnotí důvěryhodnost informačního zdroje podle jeho vzhledu nebo pravopisu a gramatiky obsahu.

3. Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Respondenti ve specifických situacích, které si dokázali vybavit, opět užívali nejčastěji kritické myšlení, aby rozpoznali, zda se jedná o nesmyslný obsah nebo satiru. Tři respondenti si vybavili situaci, při níž vyhodnotili, že se jedná o nedůvěryhodný obsah, protože se orientují v základních reáliích, téma studují anebo se o něj zajímají. Pro další osoby došlo k vyhodnocení důvěryhodnosti na základě obsahu, který neodpovídal autorovi či jeho stylu, anebo podle typických znaků phishingových zpráv, jako je podezřelá adresa odesílatele a určitý nátlak na uživatele. Eva a Hynek si vybavili situaci, při níž vyhodnotili důvěryhodnost informace na základě dalšího ověření z jiných zdrojů. Jako další znaky byly zmíněny nesprávná přezdívka, zvláštní profilová fotografie nebo vzhled stránky.

4. Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Odpovědi na tuto otázku byly rozdílné. Eva a Hynek si vybavili kontext s ohledem na své zaměstnání a Eva při rozhovoru uvedla, že „pokud bych ty informace chtěla použít mimo podnik, tak bych to musela vyhodnotit úplně jinak, protože ta pravda byla zkroucená k našemu internímu využití“. Andrea si vybavila situaci, při které hodnotila situaci jako nedůvěryhodnou, ačkoliv byla zveřejněna orgánem Policie ČR, protože to šlo proti jejím pocitům a kritickému myšlení. V tomto kontextu tedy hodnotila důvěryhodnost tohoto zdroje jinak než obvykle. Bedřich hodnotí důvěryhodnost jinak při zvláštních příležitostech, jako je apríl nebo období voleb. Pro Dominiku a Ivu spočívá kontext v tom, kdo jim informaci dává nebo z jakého zdroje ji čerpají. Jan zmínil funkci přidaného kontextu na sociální síti X, která ovlivňuje jeho vlastní původní hodnocení důvěryhodnosti. Cecílie si žádný kontext nevybavila a u Filipa k položení této otázky z nepozornosti nedošlo.

5. Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Andrea a Bedřich na sociálních sítích informace aktivně nevyhledávají. Andrea pasivně sleduje profily zpravodajských webů a Bedřich, stejně jako Jan a Dominika, sociální síť užívá spíše pro ověření osob a zjištění informací o nich. Poté si ale vybavil, že na sociálních sítích vyhledává informace, které nejsou dostupné nikde jinde, a aktuální informace od zastupitelstva města, které by se ho mohly týkat. Aktuální informace tam dále vyhledávají Gabriela a Hynek. Cecílie a Filip na sociálních sítích vyhledávají informace k politickému dění, aby získali nezaujaté informace a vyjádření přímo od jednotlivých politicky aktivních osob. Eva a Gabriela užívají sociální síť ještě pro informace k volnočasovým aktivitám jako cestování nebo úklid. Pouze Iva má většinu informací z domova i ze zahraničí ze sociálních sítí.

6. Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Polovina respondentů se shodla na tom, že takový příspěvek by měl obsahovat odkaz na zdroj, který by informace potvrdil. Pro čtyři osoby by měl být autor takového příspěvku ověřený. Pro

Hynka ověřený účet reprezentuje reálnou entitu, kterou může případně navštívit. Pro Andreu, Bedřicha a Cecílii to znamená, že je účet ověřený odznakem. Na dalších znacích se respondenti už neshodli. Bylo zmíněno ověření z dalších zdrojů, vyšší čísla u statistiky interakcí s příspěvkem, obsah odpovídající znalostem uživatele, forma a téma obsahu nebo užití správného pravopisu a gramatiky.

7. Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Čtyři respondenti hodnotí profily, s nimiž mají pozitivní zkušenosti a které již znají, jako důvěryhodnější. Jako příklad byl dvakrát uveden prezident Pavel a pak politici, které respondent sleduje již delší dobu. Dominika uvedla jako příklad „známé lidi, který znám osobně, a vím, že to je jejich profil“. Dále hraje roli hlavně předchozí obsah, aktivita na sociální síti a množství sledujících. Jako specifické profily, které jsou pro respondenty důvěryhodnější, byly opět zmíněny profily veřejnoprávních médií a vědecké profily, které „přináší informace o tom, co se vytvořilo, nebo jaké nové články vyšly“. Pro Gabrielu je důležitá také forma obsahu – oceňuje profily uživatelů, kteří jsou upřímní v tom, že se neorientují ve všech tématech, ale informace přináší tak, jak je oni pochopili. Pouze Bedřich zmínil profily se znakem ověřeného účtu jako ty důvěryhodnější.

8. Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Pro polovinu respondentů ověřený profil znamená potvrzení, že profil patří osobě, za kterou se vydává. Zmínili také, že „majitelé té sociální sítě prostě vědí, že to je ten, kdo to má být“. Pro Bedřicha to znamená, že „se mu jako dá víc věřit, než něčemu jinému“, a na Evu to „působí jako mnohem důvěryhodněji“. Pro Gabrielu ověření zvyšuje důvěryhodnost například ve zpravodajství. Pro Ivu to znamená, že „tam informace jsou takové, že by mě asi jako nechtěli úmyslně záměrně jako zmást“ a že „by to měly být jako informace, které jsou kvalitní“. Polovina účastníků se zároveň podle svých slov nějakým způsobem dozvěděla, že odznak ověření jde na určité sociální síti zakoupit. Pro čtyři z těchto osob to pak implikuje nižší váhu a důvěryhodnost sníženou na původní úroveň. Cecílie k tomu dodala, že záleží, „jestli je to ověřený právě třeba pan prezident nebo je to ověřený Pepa Vomáčka, co bydlí někde za Prahou“. Filip neví, co přesně ověření profilu

znamená. Na jediné sociální síti, kterou užívá, je zavedena možnost ověření, ale on sám tomu žádnou váhu nepřikládá. Hynek má ověřené profily spojené s influencery, kteří nabízejí reklamy, takže jim také nepřikládá váhu.

Odznak ověřeného profilu má tedy vliv na vnímanou důvěryhodnost, ale proces ověření může tuto důvěryhodnost opět snížit. Ke snížení nemusí dojít, pokud se jedná o profil známého autora.

9. Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Šest účastníků rozhovoru nevnímá žádný negativní aspekt spojený s ověřenými profily.

Andrea, Gabriela a Iva vidí možný negativní aspekt v tom, že ověřený profil by mohl způsobit sníženou obezřetnost a uživatel by proto mohl uvěřit příspěvku s dezinformacemi. Hynek opět zmiňuje vztah ověřeného profilu s influencery, kteří sdílí reklamy.

Ačkoliv tedy Andrea, Gabriela i Iva zmínily vztah vyšší důvěryhodnosti s ověřením profilu při předchozích otázkách, jsou si vědomy toho, že odznak ověření také může být zneužit pro sdílení nepravdy.

10. Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Všichni respondenti souhlasí s tím, že by tato skupina entit měla mít profily ověřené. V odůvodnění zaznělo například to, že „je to dobrý instrument, ... pokud se dějou nepravosti“ a že „existuje spousta lidí, kteří by se za ně chtěli vydávat“. Cecílie dodává, že „je to důležité, abysme věděli, že ten účet patří opravdu té organizaci“. Pokud by u nějaké organizace, jako je například Vodafone, očekávala ověření a ono zde nebylo, sdíleným informacím by nevěřila. Pro Jana je to důležité, pokud tyto entity užívají síť k veřejným prohlášením.

11. Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Až na Andreu o tom žádný z respondentů nepřemýšlel, protože nesdílí obsah, který by zamýšleli k vidění mimo své přátele a rodinu. Andrea ověřený profil na jedné sociální síti již měla. Uvažovala by o ověření i na dalších sociálních sítích, pokud by se někdo pokusil o napodobení jejího účtu anebo by ho napadl.

12. Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Nejčastěji byl jako důvod pro rozpoznání neautentického profilu uveden nízký počet sledujících či odběratelů a nesprávná přezdívka. Cecílie ještě uvedla statistiky interakcí, jako jsou komentáře nebo označení. Andrea, Bedřich a Hynek uvedli, že se setkali s přezdívkou, která se od napodobovaného autentického profilu lišila jedním znakem. Jan a Filip uvedli jako příklad situaci s parodickým účtem, u nějž rozpoznají na základě obsahu a jeho formy, že se jedná o satiru. Jan by následně ještě rozklikl profil a zjistil o něm více informací. Eva a Gabriela kromě toho rozpoznávají falešné účty podle předchozího obsahu a historie účtu.

Ověření účtu v této věci zmínili Cecílie, Iva a Jan. Cecílie uvedla, že „spousta profilů se určitě vydává právě za prezidenta třeba nebo za jiný politiky a ty to většinou právě nemají ověřený, tak asi na základě toho ověření“. Iva při rozhovoru uvedla jednu svou zkušenost, kdy jí sociální síť vyhledala „jenom účty, u kterých ta fajfčíčka třeba nebyla, a já už jsem jako očekávala, že ten účet, u který bude fajfčíčka, je ten asi oficiální“. Jan přidal komentář, že „naopak je tam ten odznáček, že to je nějaká osoba veřejně známá“.

13. Jaké sociální sítě užíváte?

Až na Jana jsou všichni respondenti uživatelé sociální sítě Facebook. Instagram užívají všichni až na Filipa. Polovina respondentů užívá X, ale Iva jej navštěvuje pouze občas a Filip se s ním setkává, když na příspěvky z této sociální sítě odkazuje novinový článek. Polovina osob při této otázce také zmínila YouTube, ale to není respondenty tolik vnímáno jako sociální síť. Bedřich

u YouTube vyjádřil nejistotu a Filip přímo zmínil, že skoro nic nekomentuje. Mimo tyto sítě bylo zmíněno sedm dalších platforem, ale každou užívá pouze jeden respondent.

14. Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Při této otázce byli respondenti spíše nejistí. Polovina z nich odhaduje, že zažádat o ověření na sociálních sítích, které užívají, může jakákoliv reálná osoba, pokud splní předem daná kritéria jako počet sledujících, aktivní profil anebo neporušení pravidel vybrané sítě. Filip a Eva neměli žádnou představu o druzích ověření ani o tom, kdo je může získat. Andrea nevěděla, zda na jedné z jejích vybraných sítí ověření existuje, ale uvedla, že ví o více druzích ověření na sociální síti X. Dle ní si o ně mohou zažádat „právě celebrity, veřejně známý osoby, společnosti a ... politici“. Nakonec ale uvedla, že ověřený může být každý. Více druhů při této otázce zmínila i Cecilie. Gabriela byla jediná, která věděla přímo, kdo si může zažádat o ověření na jedné z jí vybraných sociálních sítí.

Obeznámenost s druhy ověření a oprávněnými osobami byla nízká, ale většina respondentů vydedukovala, že ověření existuje pro známé entity a organizace anebo že je zpřístupněno všem. Druh dle nich existuje pouze jeden. Pár jedinců uvedlo jako příklad X, kde je těchto druhů více.

15. Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Až na Evu měli všichni respondenti určitou představu, jak ověření profilu vizuálně vypadá. Osmkrát byla zmíněna „fajfčíčka“, dvakrát ve vztahu s kolečkem a šestkrát ve vztahu s modrou barvou. Jan věděl, že se jedná o odznáček vedle jména s barvou, která upoutá pozornost. Andrea a Filip věděli, že na síti X je k dispozici více barev. Hynek věděl, že existuje i zlatá a šedá „fajfka“, ale zlatou přiřadil nesprávně k sociální síti Instagram. Z osob, které zmínily existenci více barev, je jediný, kdo uvedl, že X navštěvuje, a ne občas. Eva věděla, že existuje vizuální rozlišení ověřených profilů, ale nevěděla, jakým způsobem.

Obeznámenost se vzhledem ověření je tedy rozšířená. Napomáhá tomu fakt, že kolečko s „fajfkou“ je jako odznak ověření užíváno na více sociálních sítích. Existuje i určité povědomí o existenci více barev na dané sociální síti, ale významy těchto barev nejsou všem prozatím jasné.

16. Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Až na Dominiku vyjádřili všichni respondenti určitou nejistotu. Eva a Filip přiznali, že neví vůbec, a neměli ani žádnou představu. Andrea byla obeznámena s procesem jedné sociální sítě, při němž došlo na skenování jejího obličeje, ale jinak nevěděla.

Dominika měla zkušenost s ověřením na seznamovací síti Tinder, kterou zapomněla uvést jako užívanou v jedné z předchozích otázek. Pro ověření na Tinderu je dle Dominiky potřeba poskytnout vlastní fotografii s něčím, podle čeho síť pozná, že se jedná o pravou fotografii. Očekává, že na dalších sociálních sítích to funguje stejným způsobem. Bedřich, Gabriela a Hynek, ačkoliv nevěděli, uvedli, že očekávají ověření přes občanský průkaz, byť Gabriela nevěděla, zda to není už příliš osobní údaj. Podle Ivy nesmí dojít k porušení interních pravidel a uchazeči by měli zodpovědět kontrolní otázky ke svému plánovanému obsahu i k cílenému publiku. Podle Jana by mělo dojít na kontakt s agentem uchazeče anebo přes oficiální korespondenci, při které si ověří, že se nejedná o „náhodného člověka z internetu“.

Obeznámenost s procesem ověření je velmi nízká. Dvě osoby měly zkušenost s ověřením přes vlastní fotografie, ale jinak procesy pro další vybrané sociální sítě neznaly. Část respondentů odhadla, že by síť mohla po uživatelích vyžadovat kopii občanského průkazu, což je jeden z aktuálně zavedených procesů například na sociálních sítích Facebook a Instagram.

17. Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Eva, Cecílie a Bedřich se shodli na užívání bankovní identity při procesu ověření. Bedřich k tomu ale dodává, že je to možná příliš osobní, a občanský průkaz mu také nepřijde vhodný. Doklad totožnosti, jako je právě občanský průkaz, by užili Cecílie a Hynek. Pro Ivu a Cecílii je důležitá neutrálnost a objektivita osoby, která má zájem o ověření, a tato by neměla mít nenávistnou minulost. Cecílie by ověřovala pouze plnoleté osoby. Jako možné součásti tohoto procesu zazněly ještě dvoufaktorové ověření, ověření podle tváře a přes otisk. Jan si myslí, že známé osoby by měly mít oficiální cestu a možnost korespondence pro své ověření. Filip je názoru, že například

politici by měli mít jinou cestu pro ověření než neveřejné osoby, které je dle něj možné ověřit přes jejich přátele a kontakty.

Dominika a Gabriela přímo vyjádřily názor, že žádný proces ověření pro ně nebude znamenat záruku důvěryhodného zdroje informací. Pro Jana to pak není zárukou, že profil nebude někým napaden a nebude sdílet příspěvky za ověřenou osobu.

18. Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

Možnost placeného ověření již několik respondentů zmínilo v předchozích odpovědích. O tomto přechodu sociálních sítí na placený model ověření nevěděli pouze Bedřich, Dominika a Filip. Ostatní respondenti byli do určité míry obeznámeni s tím, že tato změna nastala, a měli ji spojenou se sociální sítí X. Většinový názor na tuto změnu byl takový, že „to může mít každý, tak to fakt nemá žádnou potom hodnotu“, „je to méně důvěryhodné ... když je to jako rozšířenější, tak to asi postrádá ten význam“ nebo „může být špatně to, že si může ten profil nechat opravdu ověřit jakoby kdokoliv a už to nebude mít takovou tu váhu“.

Pro Dominiku to význam ověření snižuje, ale stále je názoru, že „je to nějaký krok dál, že ten člověk, který si to koupí, tak má takovou jako větší pravděpodobnost, že jakože musel něco pro to udělat“. Na Cecílii a Filipa to žádný vliv nemá, protože neví, jaká barva co znamená, anebo souhlasí s tím, že si sociální síť zaslouží vynahrazení svých nákladů.

Pro Evu je placené ověření důvěryhodnější, protože je názoru, že si člověk zaplatí jen svůj jeden profil a eliminuje to možné falešné účty, které by chtěly osobu napodobit.

19. Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných?
Na jakých?

Polovina respondentů přikládá větší váhu ověření na sociální síti X, protože ji mají spojenou s politikou, informacemi a dezinformacemi, a dle Gabriely funguje jako komunikační kanál v reálném čase. Andrea a Bedřich se shodli na tom, že důležitost ověření je stejná na všech platformách, ačkoliv Andrea poté dodala, že „na X by to mohlo mít větší váhu, jelikož to hodně lidí bere jako relevantnější zdroj informací“. Pro Hynka je to důležitější tam, kde je sdílen převážně text a myšlenky. Dominika se vyjádřila znovu k seznamovací síti, kde jí přijde ověření podstatnější, protože se s osobou na druhém konci může potenciálně setkat. Ivě a Janovi přijde důležitější na větších a populárnějších sítích.

4.4 Analýza a interpretace výsledků výzkumu

Dle výsledků výzkumu nepředstavuje ověření profilu hlavní atribut, který rozhoduje při subjektivním vnímání důvěryhodnosti zdroje, ačkoliv jej v rámci dotazníku zmínila necelá polovina respondentů. Jeho význam je o něco znatelnější u příspěvků známých autorů, neboť u nich někteří respondenti odznak ověření očekávali. Pro malou část respondentů má odznak ověření nebo jeho absence vliv i u neznámých osob. Tyto výsledky se liší od dosavadního výzkumu; Vaidya et al. (2019) totiž zjistili, že pouze 1,4 % respondentů zmínilo odznak ověření jako vliv na vnímanou důvěryhodnost. Tento rozdíl mohl být způsoben známostí autorů, jejichž příspěvky byly v tomto výzkumu využity, a tím, že změna zásad ověřování na sociální síti X byla recentně více mediálně komunikovaná. Výsledky tohoto výzkumu však nelze vztahovat k výsledkům plošných kvantitativních šetření, neboť nejsou dostatečně reprezentativní a široké.

Výzkum zjistil, že lidé mají utvořenou představu o důvěryhodnějších zdrojích a řídí se svými navyknutými vnitřními pravidly pro hodnocení důvěryhodnosti. Oběma metodami bylo zjištěno, že tato pravidla jsou založená nejčastěji na známosti a odbornosti autora, zdrojích a obsahu, který by neměl odporovat kritickému myšlení. Z externích ukazatelů byl při hodnocení důvěryhodnosti nejčastěji uveden odznak ověření a přezdívka, ale respondenti zmiňovali i ukazatele, jako je profilová fotografie nebo statistika interakcí s příspěvkem. Z výzkumu také vyplývá, že informace si respondenti často ověřují z více zdrojů.

Zjištěné informace ukázaly, že známé zpravodajské weby a veřejnoprávní média jsou považovány za nejdůvěryhodnější zdroje. Sociální média užívají respondenti především pro získávání aktuálních informací a informací o dalších uživateli, ale aktivně na nich informace tolik nevyhledávají. Profily na sociálních sítích jsou pro ně důvěryhodnější hlavně na základě známosti a předchozích zkušeností. Účty, které se snaží zosobnit někoho jiného, respondenti poznávají především podle nízkého počtu sledujících a nesprávných přezdívek. Část zde zmínila i ověření profilu jako jeden z aspektů, podle nichž rozpoznávají pravé účty osob.

Význam ověření respondenti spíše znají a část si je vědoma i nového významu ověření, které vybrané sociální síť zavádějí, tedy možnosti získat odznak ověření v rámci předplacené služby. V souvislosti s touto změnou se vyjádřili spíše negativně, tedy že je pro ně subjektivně vnímaná

důvěryhodnost a význam ověření nižší, ačkoliv u známých entit stále odznak ověření očekávají. Respondenti mají představu o tom, jak odznak ověření vypadá, ale neví, kdo si o něj může zažádat a zda u něj existuje více druhů. Stejně nejistí byli, když se měli vyjádřit k procesu ověření, ačkoliv jejich odhady se často blížily realitě.

Důležitost ověření vnímají hlavně na známějších sociálních sítích, kde se sdílí textové informace o politice a aktuálním dění. Na možné ověření nenahlízejí negativně, ale část respondentů si je vědoma toho, že ověření a následná mylná důvěryhodnost může být zneužita. Takové možné zneužití odznaku ověření sledují i Wang et al. (2021), jejichž studii rozebírá teoretická část této práce.

Role nových barev, které přinesla změna zásad ověřování na X, pomáhá zvýraznit vnímání odznaku. Obeznamenost s typy ověření ukázali i respondenti, kteří vybranou sociální síť neužívají každý den, a zatímco šedý a zlatý odznak ověření pro ně představoval spíše známku důvěryhodnosti, uměle vytvořený a na sociální síti neexistující červený odznak označili jako podezřelý.

Hlavní limit tohoto výzkumu představovalo zaměření na sociální síť X, která se nejčastěji objevovala i ve výše zmíněných studiích. Kvůli tomuto zaměření zde chybí porovnání s vnímáním důvěryhodnosti na dalších sítích, a to obzvláště na Facebooku a Instagramu, které byly respondenty označeny jako nejvíce užívané. Téma ověřených účtů na síti X se také více objevovalo v médiích. Proto mohlo dojít k ovlivnění vnímané důvěryhodnosti a respondenti si odznaku ověření v případě uměle vytvořených příspěvků mohli všimnout častěji.

Další limit představoval způsob hodnocení příspěvků. Při výzkumu totiž došlo k zaměření na vnímanou důvěryhodnost, o níž respondenti při vyplňování dotazníku mohli přemýšlet více než při běžném užívání sociálních sítí.

S limitací se setkal i sběr respondentů, neboť převážná většina dobrovolníků byla mladší 35 let a s dosaženým nebo probíhajícím vysokoškolským vzděláním.

Z těchto důvodů by se další výzkum mohl zaměřit na jiné sociální sítě, jako je Facebook a Instagram, na nově populární sítě s audiovizuálním obsahem, jako je TikTok, anebo na seznamovací sociální sítě, jako je Tinder. Výzkum by také mohl proběhnout způsobem, který by dovolil sledovat běžné chování na sociálních sítích, a to například přes deník informačního chování anebo pozorování. Další výzkum by se mohl zaměřit na osoby starší 35 let s jiným než vysokoškolským vzděláním.

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jakou roli hraje ověření profilu ve vnímané důvěryhodnosti zdroje a zda existuje nějaká korelace mezi důvěryhodností zdroje, ověřením profilu a procesem ověření.

Z výzkumu vyplývá, že odznak ověření představuje jeden z mnoha atributů důvěryhodnosti zdroje, ale není tím hlavním předpokladem pro vnímanou důvěryhodnost. Jeho vliv je silnější, pokud se jedná o známého autora, u něhož je odznak ověření očekávaný. V případě chybějícího ověření u známého autora několik respondentů poznamenalo, že je pro ně příspěvek méně důvěryhodný, protože zde odznak ověření čekali. Uživatelé sociálních sítí více reagují na to, jaké mají zkušenosti s autorem příspěvku, z jakých zdrojů se čerpá a zda obsah dává smysl při zapojení jejich kritického myšlení.

Z polostrukturovaných rozhovorů vyplynulo, že existuje teoretická korelace mezi důvěryhodností zdroje a procesem ověření – většina respondentů byla toho názoru, že v případě ověření v rámci předplacené služby je následná důvěryhodnost nižší. Zároveň se však ukázalo, že většina uživatelů sociálních sítí nezná podrobnosti jejich procesu ověření. V případě hodnocení uměle vytvořených příspěvků v dotazníku pouze pár jedinců poznamenalo, že odznaku ověření již nepřikládají žádnou váhu, protože se proces ověření na vybrané sociální síti změnil.

Z odpovědí v dotazníku bylo dále možné zjistit, že využití dalších barev pro odznak ověření, než jen nejčastější modré, zvýšilo počet respondentů, kteří si odznaku všimli a zareagovali na něj. Toto zjištění podporuje závěry dle Edgerly & Vraga (2019), kteří ve své studii navrhovali vizuální změnu odznaku.

Nástroj pro ověření profilu tak sice má své místo při zkoumání důvěryhodnosti zdroje, avšak jeho role je spíše podpůrná. Ačkoliv existuje korelace mezi důvěryhodností zdroje a procesem ověření, má vliv jen v případech, kdy jsou uživatelé znalí tohoto procesu.

Zdroje

- 1) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sociální sítě*. Online. Český statistický úřad. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/7-socialni-site-028eijswf>. [cit. 2024-04-01].
- 2) DUMAS, Jazlyn E. a Rusty A. STOUGH. *When influencers are not very influential: The negative effects of social media verification*. *Journal of Consumer Behaviour*. 2022, 21(3), 614-624. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/cb.2039>. [cit. 2024-04-01]
- 3) EDGERLY, Stephanie a Emily K. VRAGA. *The Blue Check of Credibility: Does Account Verification Matter When Evaluating News on Twitter?*. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2019, 22(4), 283-287. Dostupné z: <https://doi.org/10.1089/cyber.2018.0475>. [cit. 2024-04-01]
- 4) GINSCA, Alexandru L.; POPESCU, Adrian a LUPU, Mihai. *Credibility in information retrieval*. Hanover, Massachusetts: Now Publishers, 2015. ISBN 1-68083-087-2. Dostupné z: <https://doi.org/10.1561/15000000046>. [cit. 2024-04-01]
- 5) HILLIGOSS, Brian a RIEH, Soo Young. *Developing a unifying framework of credibility assessment: Construct, heuristics, and interaction in context*. Online. *Information processing & management*. 2008, roč. 44, č. 4, s. 1467-1484. ISSN 0306-4573. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2007.10.001>. [cit. 2024-03-27].
- 6) HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Babiš se musí omluvit novinářce za příspěvek na síti*. Online. *Hospodářské noviny*. 2023. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67234620-babis-se-musi-omluvit-novinarce-za-prispevek-na-siti>. [cit. 2024-04-01].
- 7) HUTCHINSON, Andrew. *Twitter Expands 'Verification for Organizations' to More Regions*. Online. *Social Media Today*. 2023. Dostupné z: <https://www.socialmediatoday.com/news/twitter-expands-verification-for-organizations-to-more-regions/645885/>. [cit. 2024-04-20].
- 8) CHEN, Caiwei. *The end of anonymity on Chinese social media*. Online. *Rest of World*. 2023. Dostupné z: <https://restofworld.org/2023/weibo-legal-display-name-influencers/>. [cit. 2024-04-01].
- 9) KLEE, Miles. *Impersonators Run Wild on Twitter Thanks to Sabotaged Verification System*. Online. *RollingStone*. 2023. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/twitter-impersonators-elon-musk-verification-system-1234720892/>. [cit. 2024-04-01].
- 10) LUCASSEN, Teun a SCHRAAGEN, Jan Maarten. *Factual accuracy and trust in information: The role of expertise*. Online. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*. 2011, roč. 62, č. 7, s. 1232-1242. ISSN 1532-2882. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/asi.21545>. [cit. 2024-03-27].
- 11) MAC, Ryan; MULLIN, Benjamin; CONGER, Kate a ISAAC, Mike. *A Verifiable Mess: Twitter Users Create Havoc by Impersonating Brands*. Online. *The New York Times*. 2022. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/11/11/technology/twitter-blue-fake-accounts.html>. [cit. 2024-04-01].
- 12) META. *About verified Pages and profiles*. Online. *Help Center*. 2024a. Dostupné z: https://www.facebook.com/help/196050490547892/?helpref=related_articles. [cit. 2024-04-01].

- 13) META. *Eligibility requirements for Meta Verified profiles on Facebook*. Online. Help Center. 2024b. Dostupné z: https://www.facebook.com/help/596285382333151?helpref=faq_content. [cit. 2024-04-01].
- 14) META. *Meta Verified*. Online. Accounts Center. Bez data. Dostupné z: https://accountscenter.facebook.com/meta_verified. [cit. 2024-04-01].
- 15) META. *Request a verified badge on Facebook*. Online. Help Center. 2024c. Dostupné z: <https://www.facebook.com/help/1288173394636262>. [cit. 2024-04-01].
- 16) META. *Verified badges on Instagram*. Online. Help Center. 2024d. Dostupné z: https://help.instagram.com/733907830039577?helpref=faq_content. [cit. 2024-04-01].
- 17) META. *Verify Your Page or Profile*. Online. Help Center. 2024e. Dostupné z: <https://www.facebook.com/help/contact/295038365360854>. [cit. 2024-04-01].
- 18) RIEH, Soo Young a DANIELSON, David R. *Credibility: A multidisciplinary framework*. Online. Annual review of information science and technology. 2007, 41(1), 307-364. ISSN 0066-4200. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/aris.2007.1440410114>. [cit. 2024-04-07].
- 19) VAIDYA, Tavish, Daniel VOTIPKA, Michelle L. MAZUREK a Micah SHERR. *Does Being Verified Make You More Credible?: Account Verification's Effect on Tweet Credibility. CHI '19: Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. USA: Association for Computing Machinery, 2019, (525), s. 1–13. Dostupné z: <https://doi.org/10.1145/3290605.3300755>. [cit. 2024-04-01]
- 20) WANG, Pianpian. *Issue competition on social media in China: The interplay among media, verified users, and unverified users*. Online. Telematics and Informatics. 2019, roč. 2019, č. 40, s. 1–13. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.tele.2019.04.005>. [cit. 2024-04-01].
- 21) WANG, S. Ada, Min-seok PANG a Paul A. PAVLOU. *Cure or Poison? Identity Verification and the Posting of Fake News on Social Media*. Journal of management information systems. Abingdon: Routledge, 2021, 38(4), 1011-1038. ISSN 0742-1222. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/07421222.2021.1990615>. [cit. 2024-04-01]
- 22) WONG, Karel L. X. a DOBSON, Amy S. *We're just data: Exploring China's social credit system in relation to digital platform ratings cultures in Westernised democracies*. Online. *Global Media and China*. 2019, roč. 4, č. 2, s. 22-32. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/2059436419856090>. [cit. 2024-04-20].
- 23) X CORP. *About profile labels and checkmarks on X*. Online. Help Center. 2024a. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/rules-and-policies/profile-labels>. [cit. 2024-04-01].
- 24) X CORP. *About X Verified Organizations*. Online. Help Center. 2024b. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/using-x/verified-organizations>. [cit. 2024-04-01].
- 25) X CORP. *How to get the blue checkmark on X*. Online. Help Center. 2024c. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/managing-your-account/about-x-verified-accounts>. [cit. 2024-04-01].

- 26) X CORP. *Legacy verification policy*. Online. Help Center. 2024d. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/managing-your-account/legacy-verification-policy>. [cit. 2024-04-01].
- 27) X CORP. *Not Playing Ball*. Online. Twitter Blog. 2009. Dostupné z: https://blog.twitter.com/en_us/a/2009/not-playing-ball. [cit. 2024-03-27].

Přílohy

Příspěvek č. 1

Jakub Novotný @novotnyjakub · Jan 24, 2024 ...

Několik studií už prokázalo, že zalévání jabloně jablečným džusem vede k větší úrodě.

 24 7 114 10.6K

Příspěvek č. 2

Andrej Babiš @AndrejBabiis · Feb 8, 2023 ...

Nechci zemětřesení. Nejsem seismolog. Jsem diplomat.

 82 368 9K 224K

Příspěvek č. 3

Eva Potměšilová @evaslunicko · Dec 2, 2023 ...

Pamatuju na doby, kdy nás v kurzu první pomoci učili, abychom případně někomu pomohli dýchat tak, že mu připíchneme špičku jazyka po straně k tváři. Jsem ráda, že věda pokročila a moje děti se už učí správné postupy.

 3   44 506

Příspěvek č. 4

 Karel Zeichmann @Karel_Z · May 11, 2025

Novelizace zákona o dotacích pro zemědělce, kterou teď chtějí schválit, je absolutní hovadina.

 17 3 46 894

Příspěvek č. 5

 Lucie S. @lucka_s94 · Mar 15, 2024

Konečně i Německo legalizovalo trávu. Omezení pro turisty, množství prodeje a maximální level THC dává smysl a znemožní to nějaké zneužití.

 4 1 9 753

Příspěvek č. 6

 Petr Pavel @prezidentpavel · Jan 24, 2024

Úmluvu o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí jsme měli ratifikovat už dávno. Jsme jedním z posledních států Evropy, který se k ní dosud nezavázal a není žádný skutečný důvod, proč to dále odkládat. Doufám, že souhlas Senátu bude jedním z posledních kroků.

 230 213 3K 116K

Příspěvek č. 7

Alena Schillerová @alenaschillerov · Feb 28, 2024 ...

Česko se stane 38. zemí světa s rovnými právy pro páry stejného pohlaví. A přestože nás pětikoalice ve Sněmovně už dva roky válčuje, dnes se její mašina zadrhla, takže by bez hlasů poslanců ANO zákon neprošel. Přeji všem, aby na společných cestách životem našli štěstí.

 Čtenáři přidali kontext, který považují za důležitý pro ostatní uživatele

Práva stejnopohlavních párů tímto nebyla narována, jen se přiblížila.

seznamzpravy.cz/clanek/domaci-...

Je tato poznámka užitečná?

Ohodnotit

Kontext přidávají lidé, kteří používají platformu X. Zobrazí se, pokud ho ostatní ohodnotí jako užitečný. [Zjistěte si více.](#)

392

56

177

163K

Příspěvek č. 8

Světlana Witowská @SvetlanaWit · Mar 3, 2024 ...

Dobrá zpráva pro kohouta Silvra: "Vláda letos přidá peníze na podporu životní pohody v chovech zvířat".

18

5

233

15K

Príspevek č. 9

 Vodafone ČR @Vodafone_CZ · Apr 27, 2023 ⋮

@dougiegyro1/2 Hello, We are currently experiencing problems with our internet connection :-(My colleagues are already working on fixing it with the highest priority and I believe they will be able to fix everything soon.

 1   2 2K

Príspevek č. 10

 Mamka z hor @Petra Vondráčková · Jul 11, 2023 ⋮

Mrkněte na YouTube, kam jsem nahrála další video o zajímavostech z lesů a hor. Dneska o tom, že houby se nemůžou zkazit :)

 67 88 2K 47.1K

Přepis rozhovorů

1. respondent – Andrea

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Tak asi televizní zprávy a některý typy novin třeba, ale samozřejmě elektronicky.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Asi podle autora nebo z jakýho zdroje to je. Třeba ČT24 nebo jestli to je nějaký vědec. Jestli to je ověřený profil. Taky kritický myšlení používám určitě, jestli obsah dává smysl.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Nedůvěryhodná určitě teďko byla informace s tím saharským pískem. Narazila jsem na článek s videem, že to není saharský písek, že to je nějaký vesmírný prach, protože se to magnetizuje. Což člověk nějakým logickým myšlením už odvodí, že to je asi trochu blbost.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Jak byly teď nedávno ty vraždy v Klánovicích a oni to spojili s tím, co udělal na té fakultě, tak i když to zveřejnila policie, že balistika ukázala to a to, tak třeba mně z mého osobního hlediska, ze svého vlastního přemýšlení, mi přijde, že to je kec. Ale to je spíš takový, že je to na vlastních pocitech a přemýšlení, že jsem si sama vlastním kritickým myšlením vyvodila, že mi to tak úplně nesedí, že mi to nepříjde úplně tak jako stoprocentně pravdivý.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Já tam moc informace nevyhledávám. To spíš, že tam člověk sleduje ČT24 nebo takovýhle stránky a ty to samy nabízejí, ale ne, že bych tam vyloženě vyhledávala.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Určitě třeba ten autor toho článku nebo toho příspěvku by měl být ověřitelný, to zaprvý. Třeba na Twitteru nebo kdekoli se dá, že to je ověřený účet. Nebo že ten člověk jako je fyzický, má tam fotku. Že nějakým způsobem vím, že existuje, že to není nějaký anonym. Taky záleží, co to je, ale třeba když tam bylo, že nějaký studie něco dokázaly, tak kdyby tam bylo, že studie toho a toho člověka nebo nějaký konkrétní názvy, tak bych tomu věřila víc. Už je to s něčím spojený.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

To můžou být ty ČT24 nebo takový ty stránky, co třeba naopak upozorňují na hoaxy a manipulátory. Na takových stránkách se podívám, co tam mají za obsah, a hledám třeba podobný prvky, co jsem už někde viděla, co stoprocentně vím, že to je hoax. Když to tam mají, tak mi to tý důvěryhodnosti nabývá.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

To jsem nedávno hledala, ale nevím. Našla jsem i něco jako, že si to člověk může zaplatit. Jenom vím, že to má tu fajfku, a že to chtělo nějaký údaj. Někde to fungovalo stylem snímání tváře a že to porovnávalo s fotkami. Ale nevím teď, co to bylo. To jsem udělala a pak jsem byla ověřená. Znamená to pro mě, že se nějakým způsobem ověřil, že to je ten člověk.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Asi ne. Možná maximálně, když to člověk ověří podvodem. Sice nevím, jak by to šlo, ale ono všechno nějak jde. Tak že třeba můžeš tím šířit ty dezinformace. Že člověk uvěří, že je ověřený, a řeknu si, že to je důvěryhodný zdroj nebo opravdu je to člověk, co existuje, a já mu začnu věřit.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Neřekla bych, že to je pro mě důležitý, ale samozřejmě, když tam vidím, že je ověřený, tak tomu víc důvěřuju, že to je skutečně ta organizace nebo ten člověk, že to nejsou falešný účty. Když hledám nějaký účet, tak buď si projedu jakoby ty fotky, co tam má, nebo jakoby nějaký ten obsah toho, co tam sdílí. A třeba si myslím, že to určitě nemají všechny osobnosti. Nebo nějaký stránky, taky tam bylo i třeba „oficiál“, ale byly tam čtyři v uvozovkách oficiální účty. Když si nejsem stoprocentně jistá, že to není ten člověk, tak ho ani nesleduju.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Ne nějak extra, ale jak jsem říkala, někde mi to nabídli. Ale nevím, kdy to bylo nebo co to bylo za síť. Vedlo by mě k tomu maximálně to, že by si někdo jiný udělal můj účet, nebo že by mi třeba někdo napadl účet.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

To byl zrovna teď ten Andrej Babiš. V tom dotazníku byl taky, ale já jsem to viděla už předtím dřív, tam to bylo dost stejný. Tam vlastně byla změna v tom, že za tím zavináčem měl dvě íčka navíc a když člověk si našel ten skutečný, tak tam měl normální jméno.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Instagram, Facebook a Snapchat.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

U Snapchatu nevím, jestli je nějaký ověření. U Facebooku tam asi nějaký bude, ale jak to funguje, nemám tušení, a u Instagramu je taky ta fajfka, mám pocit. A vlastně Twitter jsem vynechala, teď je to X. Tam vím, že mají ty fajfky, a zjistila jsem akorát, že jsou různé typy, ale to nevím, co znamená. Co jsem pochytila, tak si to ověřují právě celebrity, veřejně známý osobnosti, společnosti a tak. A politici. Myslím, že každý může být ověřený, ale jakým způsobem, to nevím.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Na Instagramu a na X, tam jsou ty fajfky. Myslím, že modrá, ale nevím teďko. Vím, že na Twitteru je ještě nějaká žlutá fajfka, a to snad mají společnosti, ale nejsem si úplně stoprocentně jistá. Na Instagramu je taky modrá fajfka, ale úplně nevím. Jenom vždycky to je jakoby fajfka většinou.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Skenování obličeje je to jediný, co jsem viděla, ale jinak nevím. Jenom vím, že na Twitteru se může něco zaplatit, ale nevím, jak to funguje úplně. Jestli to je jenom to nebo jestli tam je ještě něco dalšího.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

No tak třeba zrovna ta tvář by mohla být dobrá nebo třeba otisk, ale tam by to muselo být asi i nějak propojené třeba s informacema jako o bydlišti a s nějakými databázemi. Zás nevím, jestli by nebyl problém jako soukromí informace.

18) Vyzorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

To byl zrovna ten Twitter. Já si myslím, že tam může být špatně to, že si může ten profil nechat opravdu ověřit jakoby kdokoliv a už to nebude mít takovou tu váhu. Jako může tam být ověření stylem bankovníctví a tak, ale nevím, jestli to je úplně důvěryhodný. Spíš si myslím, že co se týče psychologického hlediska, tak lidi budou na to nahlížet, že si to prostě člověk akorát zaplatí. Protože to jakoby není nějak ošetřené jinak.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?

Já si myslím, že to by mělo být všude jako na stejný úrovni. Všude se sdílejí informace, takže to ověřování, má váhu na všech těch sítích stejně. Možná na tom Twitteru, na X, by to mohlo jakoby mít větší váhu, jelikož to hodně lidí bere jako relevantnější zdroj informací, než třeba Facebook, ale i tak si myslím, že by to mělo být pro všechny stejně.

2. respondent – Bedřich

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Ověřené webové stránky jako třeba česká tisková kancelář, ČT24. Ověřené tak, že to nejsou nějaký pofiderní stránky, weby a tak podobně, ale nejlépe třeba veřejnoprávní média nebo hodně známý stránky. To znamená rozhlas, Česká televize nebo případně iDNES, Novinky. Nebo samozřejmě informace od lidí, který znám.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Asi se dívám, odkud to přišlo, a ověřuju si to na více místech. To znamená, pokud je to něco fakt důležitýho, tak by asi o tom mělo psát nebo říkat jako víc lidí nebo víc webů. To znamená, že pokud, dejme tomu, najdu stejnou informaci aspoň na dvou, třech webech, tak si pak teprve řeknu,

že by to jako mohla být pravda. A jinak nějaký konkrétní pravidla mě asi nenapadají. Spíš si dávám pozor, co to je za informaci, a když to zní tak jako podezřele, tak si to jako fakt radši někde ověřím.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Už jsem viděl pár takových informací. Většinou jsem si třeba všiml, že tam na Twitteru, teď už teda jako platforma X, je upravený i třeba zdvojený příjmení, nebo zvláštní fotka, zvláštní uživatelský jméno toho účtu. Pak jsem si jako jednoznačně řekl, že to je prostě jako falešná zpráva, nebo nějaká dezinformace. Nebo že ani ten člověk by nebyl schopný tohle třeba jako veřejně napsat. Nebo když nějaký ústavní činitel někoho veřejně takhle jako pomluvil, tak mi rovnou došlo, že to by si akorát pod sebou podřizl větev. Jako u některých informací, třeba myslím konkrétně u pana Babiše, tak tam na něj udělali několik parodií na síti X. To znamená, tam bylo hned vidět, že tam je třeba špatně uživatelský jméno.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Na apríla jsem si říkal, jako jestli to teda je apríl nebo jestli to někdo myslí vážně. Pak třeba den na to nebo pár hodin na to vyšlo oficiální vyjádření, že to byl apríl. Já jsem takový ten člověk, který jako všemu buď hned uvěří, nebo ničemu nevěří, takže tam jsem měl taky problém jako rozpoznat, jestli si někdo dělá legraci, nebo ne. Pak ještě během voleb třeba. Když vycházely nějaký jako vyjádření těch politiků, tak tam jsem si taky říkal, jestli to opravdu řekl, nebo jestli někdo prostě jenom dělá nějakou jako anti kampaň.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Jako přímo jako primárně na sociálních sítích ne. Maximálně třeba ověřit, když mi někdo píše. Třeba už jsem se setkal s tím, že mi psal nějaký jako potenciální student, nebo někdo, kdo se vydává za studenta, jakože spolužáka z oboru. Tak tam jsem si pak třeba vyhledával na sociálních sítích, jestli má v přátelích někoho z mých jako přátel. Tam jsem si jako primárně ověřoval ty informace, ale že bych jako prvně hned nějak jako cílil na nebo šel na sociální síť a vyhledával to, to asi ne. Maximálně jídelníček naší menzy, protože tam nikde jinde není, anebo ještě jako zastupitelstvo města. Tam jako primárně hledám informace, když potřebuju zjistit, co se třeba jako děje v mém okolí, tak oni používají jako kanál hlavně třeba jako facebookovou stránku, i když píšou, že to je neoficiální zdroj. Tam jsou takový ty laicky řečené informace, že se v tom hned vyznám.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Já si myslím, že v dnešní době už je strašně těžký poznat, jestli to je nebo není důvěryhodný. Spíš to souvisí s tím, kdo to napsal. To znamená, když to bude známá osobnost, tak teď existujou dokonce takový ty štítky nebo ty značky, že to je ověřený uživatel, nebo že to je jako oficiální účet toho uživatele, tak asi jako primárně mít tam takový ten ten znak toho, že to je ověřený uživatel, že to je prostě jako reálný člověk. Reálně ten, kdo to má být. A pak samozřejmě odkaz na nějaký zdroje, jako pokud teda reprodukuje něco, že někdo něco někde řekl nebo napsal, tak třeba jako zdroj odkud čerpá, nebo že „vyjadřuju se k tomu, protože to tady napsali tihle vědci“, nebo že „dle

vyjádření týhle laboratoře to vypadá takhle a takhle“. Aby to znělo trochu věrohodně. Když tam bude něco, co na první pohled bude prostě podezřelý, tak samozřejmě jako je to divný, no.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Tak primárně to jsou ty sítě těch veřejnoprávních médií, to znamená ČT24 nebo celkově prostě tyhle ty známý, a pak ty se s tím znakem, že to je fakt jako ověřený a oficiální účet, tak ty jsou samozřejmě věrohodnější než ty ostatní. A pak samozřejmě ty, který píšou často, mají hodně obsahu, že třeba mají i hodně fotografií, nebo mají o sobě vyplněných hodně údajů. Tak ty samozřejmě jsou věrohodnější, než když tam bude jedna profilovka a zbytek nic, nebo když prostě jednou za rok napíše někdo něco někam, tak to samozřejmě taky asi úplně nezní věrohodně. Takže spíš to, že třeba jako je často aktivní, často se k něčemu vyjadřuje anebo má ten štítek toho ověřeného účtu.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Že to je ten, kdo kdo to má být. Že majitelé té sociální sítě prostě vědí, že to je ten, kdo to má být, a tím pádem vlastně co řekne, tak by opravdu mělo být jako od něj. Že to je prostě ten, kdo to napsal. Že prostě to není někdo, kdo se za něj vydává a tak podobně. A samozřejmě, že se mu jako dá víc věřit, než něčemu jinému.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Spíš asi ne. Spíš to beru jako známku toho, že to je fakt jako důvěryhodný.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Důležité jo, zásadní ne. Nebo je to takový ten prvek toho, že jako je to trochu lepší, než kdyby ne. Tam, kde je to ověřený, tak tam samozřejmě pak nemusíme hlídat, jestli někdo nezmění písmenko v uživatelském jménu, ale prostě pokud už je jednou ověřený, tak už by to měl být prostě ten skutečný majitel, skutečný uživatel.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Nepřemýšlel. Já netvořím takový obsah na to, aby to muselo být ověřený, aby mi lidi věřili. To znamená, že se jako moc nevyjadřuju k nějakým zásadním věcem, kvůli čemu bych musel mít ověřený profil. Já mám málo sledujících všude, takže se to ani nevyplatí.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Jo, to je to, jak už jsem říkal. Narazil jsem na příspěvek, co se tvářil jako jako od jednoho politika, takže od pana Babiše, kdy prostě všechno bylo úplně stejný. Profilovka, citáty, všechno. A jediný, v čem se to lišilo, bylo to, že měl jedno písmenko v uživatelském jméně jinak. Myslím si, že by bylo hodně těžký rozeznat to, že to není jako autenticita, protože ono i to sdělení znělo celkem věrohodně. Takže pokud si nikdo nevšiml, že v uživatelsky méně má něco jinak, tak si myslím, že by ten člověk tomu mohl i uvěřit. Takže setkal jsem se s tím, že se někdo vydává za vrcholného politika.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Tak je to Facebook, Instagram, X, dříve Twitter a YouTube. Nevím, jestli je to úplně sociální síť ale. A teď mám v telefonu, ale nepoužívám ho aktivně, Threads. Je to novinka od Instagramu. Ale aktivně to neužívám a přemýšlím o tom, že se toho zbavím.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Vím, že tam je takový ten oficiální účet, taková ta hvězdička, třeba u Instagramu. Nevím, jak je to u X. Myslím, že tam je taky něco takového, že tam jde zjistit, jestli to je nebo není ten pravý účet. Ale třeba u toho Instagramu je tam takový to modré kolečko s fajfkou nebo hvězdičkou, že to je prostě ověřený uživatel. U Facebooku upřímně nevím. Jestli tam není jako nějaký dovětek „oficiální profil“ toho člověka, ale nevím. Vím, že určitě něco tam mají. Já si myslím, že zažádat si může jako úplně každý, ale asi tam budou nějaké podmínky. Třeba nějaký počet sledujících nebo publikování příspěvků a tak podobně. A nějaký určitě další ověření. Přece jenom, kdyby si o to požádal každý, tak jako každý se může vydávat za někoho jiného. Takže si myslím, že pak tam bude ještě nějaký další ověření, ale vzhledem k tomu, že jsem o tom ani nepřemýšlel, tak jsem to nezkoumal nějak do detailů.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

No to modré kolečko s fajfkou. Další podoby si nevybavuju.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Vůbec nevím. Myslím si, že to asi nebude nic moc jednoduchého, ale zároveň nic složitýho. Bude to nějaký jako důkladnější ověření, třeba přes nějakou identitu bankovní nebo nějaký třeba SMS, dvoufázový ověření. I když to můžu mít i já, takže to spíš ne. Ale asi podle mě tam bude něco dalšího. Nezkoumal jsem to, ale za mě by tam mělo být něco ve smyslu nějakýho ověření i jako účtu a tak podobně, nebo přes občanku nebo něco takovýho.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Tak jako zase abysme po někom chtěli tu občanku, to je asi taky blbost. Ale nevím, no. Nebo přes tu bankovní identitu, i když to už je zase jako poněkud dost osobní.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

To ani nevím, že jde, takže nevěděl. To mi přijde jako podezřelý docela. To pak může být ověřený úplně každý. No jako já si myslím, že by to mohlo jako pak snížit úroveň té věrohodnosti. Že pokud si někdo zaplatí uměle za to, že bude ověřený, tak jako podle mě to pak ztrácí ten efekt toho toho být ověřený. Že to pak jako to ztrácí tu úroveň, tu významnost.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?

To si nemyslím. Záleží, kde dotyčný jako publikuje nebo se vyjadřuje víc. Na čím víc sítích to bude, tak tím to bude znít určitě věrohodnějc, ale myslím si, že jako tím nikdy nic nezkažíš, když to budeš mít úplně všude. To znamená, že aspoň ať už komunikuješ přes cokoliv, tak vždycky kromě toho, že si to zaplatíš, tak vždycky to zní líp, když jako je to fakt ověřený, že to je ten dotyčný, a víš, s kým mluvíš.

3. respondent – Cecílie

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Vydané knihy a ověřené studie na internetu. Knihy, protože jsou zřešřované určitě správně. Samozřejmě i kniha může být o blbosti, ale to potom je na každém a na jeho uvážení, jestli tu knihu bude brát opravdu jako důvěryhodnou. Třeba taky skripta nebo učebnice a knihy, který jsme používali v rámci studia ve škole, protože nám byly doporučované třeba profesorem a ty beru jako důvěryhodný zdroj, protože to jsou kapacity a tomu tématu rozumí.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Selský rozum, jestli je to zřešřované a kdo tu informaci napsal.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Záleží jakým stylem je to napsané. Teďko jsem třeba četla článek, že na českém trhu bude konečně čtvrtý operátor a vlastně mi došlo až ve chvíli, kdy Český mobil přirovnávali k Český poště a Českým drahám, že to bude apríl.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Žádný kontext mě nenapadá.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Asi často když jsou volby, co se týče politiky třeba. Teďko jak jsou volby na Slovensku, tak jsem se obrátila na YouTube. Třeba například u YouTubera Kovyho si myslím, že je důvěryhodný zdroj, že si dělá rešerši důvěryhodnou a dělá jí tak, aby byla pravdivá, a neupravuje si jí vzhledem ke svému názoru.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Samozřejmě záleží na tom, kdo to sdílí, jestli je to ověřený účet. Záleží samozřejmě taky na obsahu té informace. Když vím sama, že je to blbost, tak to není důvěryhodná informace pro mě.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Určitě. Třeba účet pana prezidenta Pavla pro mě je důvěryhodnější než třeba účet pana Babiše, protože vím o spoustě lžích, které pan Babiš už vypustil, a je těžké mu věřit.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

V dnešní době už to samozřejmě nemá takovou váhu, jako to mívalo, protože už to ověření může člověk i koupit, ale potom zase záleží, kdo tu informaci sdílí. Jestli je to ověřený právě třeba pan prezident nebo je to ověřený Pepa Vomáčka, co bydlí někde za Prahou.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Asi ne.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Určitě to dodává váhu. Je to důležitý, abysme věděli, že ten účet patří opravdu té organizaci. Jiný neověřený účet, který se jmenuje například Vodafone a neměl by to ověření, tak ty informace, co tam pouští, těm bych samozřejmě nevěřila.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Neuvažovala, protože nesdílím na sociálních sítích v podstatě nic, takže by to pro mě nemělo smysl.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Určitě narazila, ale teď si nemůžu vybavit žádný konkrétní případ, ale spousta profilů se určitě vydává právě za prezidenta třeba nebo za jiný politiky a ty to většinou právě nemají ověřený, tak asi na základě toho ověření. Taký na základě počtu sledujících, komentářů, označení u jiných účtů a tak.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Sporadicky Facebook, jinak YouTube a Instagram.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Určitě známé osobnosti si o ně můžou zažádat a na YouTube potom, když mají lidi hodně sledujících a jsou teda už veřejně známou osobností, tak ty. Určitě musí splňovat určitý množství sledujících, ale nevím nic k tomu konkrétního. Na YouTube a na Instagramu nevím, jaké jsou druhy ověření, ale třeba právě Twitter nebo X má už i různý ověření. Ale vzhledem k tomu, že to nepoužívám, tak nevím, který konkrétně co znamená.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Jsou to ty kolečka s fajfkou.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Nevím, co to všechno obnáší. Určitě si to nějak kontrolují ty lidi. Snad prochází nějakou prověrkou.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Určitě by měli poskytnout informace o sobě, že jo. Že jim je opravdu tolik let, kolik tvrdí, že jim je, a že se tak jmenujou. Neměli by mít žádnou nenávistnou, rasistickou a tak dále minulost. Podle mě by to měli ověřit třeba pomocí bankovní identity, případně fotkou občanky. Určitě aby byli dospělí, aby jim bylo osmnáct.

18) Vyzorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

Ano, vyzorovala. Asi nějak zvlášť vliv to nemá, jen díky tomu člověk rozpozná, jestli je to politická osobnost, nebo jestli je to celebrita, ale vzhledem k tomu, že přesně nevím, která barva znamená co, tak pro mě to nemá velký význam.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítí více než na jiných? Na jakých?

Myslím si, že na tom Twitteru je to určitě důležitější. Nebo i na tom YouTube, ale ten Twitter přeci jenom používají hodně politici a tam je teda důležitý, aby měli ověřený ty informace, aby ty osoby byly ověřený. Přece jenom je to politika.

4. respondent – Dominika

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Někoho, koho znám osobně a osobně mu věřím na základě předchozích zkušeností. Potom nějaké větší organizace, u kterých vím, že jim věří víc lidí, a veřejně známý osobnosti, pokud mluví na téma, kterého se týká jakoby ta jejich oblast.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Zkušenosti a zamyslím se kriticky nad tím obsahem. Jestli ten zdroj jako by přišel odněkud, že už jsem ho sledovala, nebo je to něco, co se mi tam náhodou objevilo. A pak už takový konkrétní věci, jakože koukám třeba na ten profil, jestli je na něm něco divného.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Napadají mě jenom jako by phishingové maily a takovýhle věci. To tam poznáš z té adresy toho odesílatele, nebo jsou tam takové ty typické znaky jako „máte 30 sekund zachránit svět“ a tak dále. Takže ty podvodný maily, ty mě napadly hned, a pak se mi vybavuje, že mě třeba žádal o přátelství někdo, kdo vlastně byl celebrita.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Tak ten kontext pro mě je jako hodně o tom, když mi prostě tu informaci dává někdo. Když mi tu informaci dává moje máma, tak jí věřím, když by mi stejnou informaci dával někdo, koho prostě neznám, tak si jí ověřím. Takže ta známost tý osoby je pro mě důležitá.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Když někde čtu, že nějaký herec, že je transgender nebo homosexuál, tak se kouknu na jejich profil. A když to tam má ta osoba přímo napsané, tak tomu jako věřím, anebo když jako tam jsou nějaké příspěvky s tím spojený a tak dál. Tak to je taková jediná situace, kdy si hledám přímo toho člověka a tam se na to koukám.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Jo, tak to by musela být jako nějaká organizační zpráva třeba. Jak tam byl třeba ten Vodafone, tak to bych třeba sdílela, jakože nějaká takováhle informace aktuální. Třeba „teď nám tady tohle nefunguje“ a mohlo by to ovlivnit víc lidí, tak to třeba. Nebo když prostě město tady napsalo, že „táhlenc někde spadlo vedení a proto nepůjde proud“, tak to bych taky třeba sdílela. Ale musela bych tu stránku znát už předtím, abych věděla, že to jsou jako skutečně oni anebo by to muselo být jakoby vidět na tom příspěvku třeba tím, že by tam bylo fakt jako hodně lajků nebo hodně sdílení a prostě tak.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

No tak nejdůvěryhodnější pro mě jsou opět ty známí lidi, který znám osobně, a vím, že to je jejich profil. Potom bych řekla nějaký ty organizace. A pak ty celebrity a ten jejich profil, který většinou rozeznávám jako s počtem sledujících.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

No u těch celebrit to pro mě znamená, že to je ta celebrita a ne nějaká fan page.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Negativní asi ne.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Jo, myslím si, že tady ty by měly mít to označení.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Ne, nikdy mě to nenapadlo. Pro mě osobně v tom výhody nevidím.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Tak občas se mi to stane s těma celebritama, že vlastně nejdřív narazím na nějakou tu fanouškovskou stránku, ale tam to často je jako napsané dnes v tom popisku, a když to tam není,

tak to poznám podle toho počtu těch lidí tam, že to bývá výrazně míň, protože těch fanouškovských stránek je hodně. A že by se mě jako někdo vyloženě cíleně takhle snažil podvést, to se mi asi nestalo, nebo jako možná pak nějaký právě tady ti „Ahmedi“, kteří posílají takový ty zprávy typu „budu ti dávat tolik a tolik peněz“ prostě, co to poznáš prostě z obsahu, když ti nabízej peníze a je to takový jako očividný, nebo naopak chtěj peníze a prostě tady ty blbý věci, který poznáš z první zprávy.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Facebook, Instagram. YouTube je očividně taky sociální síť.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Druhy ne. Myslím si, že zažádat si může každý jakoby reálný. Když si uděláš stránku na memes, tak asi se nemůžeš ověřit, že jo, protože nejsi jakoby člověk, není tam profil člověka. Ale myslím si, že každý, když je to profil člověka anebo nějaký jako organizace.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Vím, že na Instagramu je modrá fajfčíčka.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Myslím si, že tam je nějaký takovýto ověřování ve stylu, jako že se nějak vyfotí ten člověk, že tam jako je na té druhé straně skutečně ten člověk, co je tam. Vím, že takhle nějak to je na Tinderu. Tinder je taky sociální síť, takže Tinder používám ještě. Na Tinderu nějak musíš udělat nějaký selfičko s něčím a pak ti dají fajfčíčku. Tak bych řekla, že to bude asi podobný, možná složitější, nevím. Nic dalšího mě nenapadá.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

No takhle, důvěryhodným zdrojem informace není podle mě ověřený profil. Ověřený profil pro mě znamená, že na druhé straně toho mobilu nebo něčeho sedí ten člověk, kterýho vidím. Jestli ten člověk má pravdu, to už je druhá věc. Ale jako abych věřila, že opravdu tenhle ten profil je tady toho prostě Pepana támhle odtamtad, takže to je tady ten člověk, tak mi stačí to, že ten profil se ověřuje nějakým prostě tím selfičkem, že si vyfotíš s něčím, s nějakým papírkem nebo něčím takovým. Tak to mi jako plně dostačuje. Ale pak Pepan může sdílet prostě blbosti, kterým sám věří.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

To nevím. No, jako pořád si myslím, že to je nějaký krok dál, že ten člověk, který si to koupí, tak má takovou jako větší pravděpodobnost, že jakože musel něco pro to udělat. Ale samozřejmě to znamená, že ty fajfčíčky jsou zbytečný.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?

No, myslím si, že na těch seznamkách je to důležitý, protože tam se s tím člověkem potenciálně setkáš a potřebuješ vědět, že tam prostě je ten člověk. Ale u těch ostatních mi to přijde tak jako podobně důležitý. Zase je potřeba rozeznat celebritu od fanouškovský stránky, to jo. Ale ve finále i bez toho ověření to poznáš podle toho počtu těch lidí, který tam jsou na tý stránce.

5. respondent – Eva

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Považuji za důvěryhodné hlavně to, když je to stejná informace z více zdrojů, protože už se mi stalo, že informace se lišila na různých platformách, různých odkazových portálech. Určitě záleží, o co se jedná, z jaké je to skupiny ta informace. Když je to něco aktuálního, tak jedu přes Novinky, přes Seznam, něco i Instagram. Typicky děti do školy neustále používají Wikipedii, tak to se jim snažím samozřejmě rozmluvit, protože není úplně spolehlivá. Nicméně záleží, co aktuálně hledáme.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Tak ověřuju si informace radši z více zdrojů a když se shodnou, tak pak se tomu dá více věřit. Určitě nemám pouze jeden zdroj. Určitě záleží, od koho ta informace je, z jaký adresy přišla. Pokud to jsou profily anonymní, tak tomu nevěřím vůbec. Vlastně záleží, od koho se ta informace čerpá.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Třeba jsme řešili při střelbě na právnický fakultě vlastně ty informace, které se šířily postupem času. Tak bylo vidět, jak vlastně každý k tomu měl nějaký názor a některé ty informace nebyly v pořádku, takže to jsme si ověřovali, čemu věřit, a řešili jsme, zda tam někdo z kamarádů není aktuálně. Takže to vím, že jsme hodně prověřovali ty informace, protože tam nám to úplně nesesedělo. A řešili jsme jak různé příspěvky na soukromých instagramových profilech, tak i co dávaly Novinky. A pak vlastně jsme řešili i online přenos z televize. To se přiznám, že v tomto případě jsme zapojili i televizi, což moc teda neděláme, televizi jako médium moc nevyužívám. Ale třeba tady v tomhle tom případě jsme to využili.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Když jsem dělala v rámci zaměstnavatele právě nastavbu, roční kurz, a vlastně to, co nám tam přednášeli v rámci vlastně látky, která se týkala našeho zaměstnavatele, tak prostě tak jsme to brali. Ale nedalo by se to úplně aplikovat kdekoliv jinde mimo náš podnik, protože to bylo upraveno. Takže jsem si potom musela přehodit, že pokud bych ty informace chtěla použít mimo podnik, tak bych to musela vyhodnotit úplně jinak, protože ta pravda byla zkroucená k našemu internímu využití.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Vlastně třeba co se týče plánů na dovolený, například. Aktuální třeba situace v dané zemi nebo třeba co různé cestovatelské portály, když si dělám vlastně jako přípravu, tak třeba co by se dalo využít a tak.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Když si to ověřím vlastně, že to je pravdivý, tak ho pak sdílím, ale určitě nesdílím vlastně něco, co jsem četla jako na první dobrou. To už jsem se napálila kolikrát, takže na to si dávám velký pozor.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Tak snažím se využívat takové ty v uvozovkách ověřené profily, ale i tam jako samozřejmě může být něco klamavého. Přiznám se, že moc nevyhledávám politické zaměření. Mám třeba, speciálně na tom Instagramu, mnoho veřejně známých osob, kterým jako nemám úplně důvod nevěřit, pokud tam něco píší. Ale to bývá vlastně většinou jejich osobní informace typu kde kdo hraje, kde kdo něco natočil, případně co udělal. Ale tím, že se jako úplně nezajímám o politický dění, tak vlastně tady to nemám třeba potřebu jako nějak kontrolovat. Jako ověřený profil myslím to, že třeba má veřejně známá osoba mnoho profilů, který jsou falešný. Vlastně mám přidanou třeba Evu Burešovou, máme ji s dětma rádi, zpěvačka, herečka. Mám jí přidanou a speciálně u ní jsem našla mnoho dalších profilů, ač to byly fanouškovské stránky nebo prostě někdo, kdo se jí snažil ukrást identitu. Tak vlastně, když si najdu takhle jako toho konkrétního danýho umělce nebo známou osobnost, tak vlastně si přidám jenom jí a sleduju vlastně jenom jí tím pádem. Ověřené to pro mě je tak, že jednak v těch vlastně bývá ta historie toho profilu a máte množství sledujících, protože tady ty veřejně známý osoby, když už mají statisíce sledujících, tak to už nebude fejkovej profil. Ověřuju si i kontakt, tam bývá na ně nějakým způsobem, třeba na jejich webové stránky, na agenturu nebo na manažera. Mívají tam v biu nějaký informace o sobě a vlastně sdílí tam příspěvky, nejenom fotografie. Jakmile máte profil, kde jsou fotky bez textu, tak je to špatně. Takže vlastně si nejdřív, než si někoho přidám, tak si ten profil takhle nějakým způsobem ověřím a potom ho teda beru jako daný a to, co tam sdílí, tak pak už jako tomu nemám proč nevěřit, i když samozřejmě taky se mi to stalo.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

No, asi to působí vlastně větší důvěryhodnost v tom směru, že už teda ta společnost, která tu danou síť provozuje, vlastně toho člověka jako prověřila nebo ověřila, že ta totožnost by měla být v pořádku, tudíž to na mě působí jako mnohem důvěryhodněji. Věřím společnosti, která to vlastně jako zajišťuje, že to ona pořešila za mě vlastně, by se dalo říct.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Já vím, že on za to musí nějakým způsobem platit, asi je to zpoplatněná služba, nicméně myslím si, že to je v pořádku. Nevím takhle, jestli já, jako soukromá osoba, by si to mohla koupit, to vlastně netuším, jaký jsou ty pravidla. Přiznám se, že jsem to nikdy nezkoumala.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Já si myslím, že by to bylo v pořádku, protože pak by se vlastně odlišilo ty fejkový profily. Pravda, teď jsem si vzpomněla, že mám vlastně přidány profily i spousty firem nebo organizací, nejenom osob. To je pravda.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Přiznám se, že ne, protože nemám vlastně příspěvky, který bych potřebovala sdílet. Mám jenom soukromý profil, takže to užívám jako informační kanál nebo jak bych to řekla, tak jsem nad tím neuvažovala. Jsem z jiný generace lidí, takže tohle není prioritou pro mě.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Stalo se mi to několikrát, že třeba byla ukradená totožnost mojí kamarádce, a poznala jsem to okamžitě, že pod její fotkou ale bylo jiné jméno, a vlastně byly použity její fotografie na úplně cizí profil, který vlastně měl třeba historii dva týdny. Takže už jsem se s tím setkala, ale přesně, když pak sleduju nějakou osobnost a ona má třeba sto followerů, tak je to asi špatně.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Tak já jsem začínala s Facebookem, takže ještě stále Facebook a Instagram. Přiznám se, že k TikToku mě děti ještě nepřemluvily, ale u nás doma frčí samozřejmě TikTok. A oni mají ještě i něco jiného, nějaký BeReal, v tom teda úplně se nevyznám. A na Twitter už, nebo teďko X, jsem nedošla, takže ten teda nemám a nepoužívám. Takže za mě hlavně teda jenom mám profil na Instagramu a na Facebooku, ale jenom soukromé.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

To ověření jako takové, jestli se to dá ověřit jako ve finále zdarma nebo jestli je nějaký poplatek, nebo co k tomu potřebuju? Přiznám se, nezkoumala jsem to, nebylo to potřeba.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Teďko takhle z hlavy hned ne. Ale když pak člověk kouká na ty profily, tak jako vidí, že některý to mají jinak než ty jiný. Ale teď takhle z hlavy vám to neřeknu úplně.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Vůbec nemám tušení.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Dneska už každý má vlastně možnost něčeho typu, jako nechci říct bankovní identita, ale těžko říct, no. Vlastně každý máme mobilní číslo, máte emailovou adresu, ale to všechno můžete vlastně taky zneužít. Takže ono těžko říct, co se používá v tomhle případě.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

Je to možná trošku víc důvěryhodnější v tom směru, že vlastně pokud bych zakládala falešné účty, tak za ně nebudu platit, že jo. Takže si myslím, že když už je to zpoplatněný, tak ten člověk si zaplatí ten jeden svůj vlastní profil a tím pádem se eliminují ty fejkový, bych teda si tipla.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítí více než na jiných? Na jakých?

Tím, že vlastně se pohybuju pouze v tom Instagramu a tom Facebooku, tak vlastně nedokážu říct.

6. respondent – Filip

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Tak nejvíc důvěryhodnou považuju samozřejmě veřejnoprávní televizi, Českou televizi. Čtu zpravodajské servery. Tam věřím na Novinkách nebo na Seznamu zprávám, takže to je taky docela ověřený. Ověřený tak, že jsou tam novináři, je tam nějaká redakce, takže to prochází nějakou kontrolou. Často mají dvojitý ověření těch informací, takže věřím tomu, že než něco publikují, že se tomu zkrátka dá věřit, takže by se tam nějaký hoaxy neměly vyskytovat.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Pro mě je důležitý, nebo řeší se na těch sociálních sítích, jestli prostě tam někdo nedává nějakou poplašnou zprávu nebo zavádějící zprávu nebo ruskou propagandu. Tak samozřejmě, když to je nějaká taková ta tematika, tak tomu přikládám nějakou důležitost. A jak si to ověřuju, no. Tak, že ty informace čerpám prostě z těch ověřených zdrojů, a když na něco narazím, třeba na sociální síti, co je podezřelý, tak tomu nevěřím. Anebo když si myslím, že by to mohla být pravda, a nevím, což se stává málokdy, tak dohledám jinde, kde bych si tu informaci mohl ověřit. Vždycky mě zajímá samozřejmě, kdo to napsal. Je samozřejmě i možnost, že mu třeba někdo napadnul ten profil. Takže vlastně, zajímá mě, kdo to napsal, a přemýšlím třeba jako nad tou formou. Občas se stává, že někomu třeba hacknou ten účet a pak tam dává prostě nějakou informaci, ale často je to psaný tou formou, že je to jasný. Nejde mu o to nebýt odhalený, ale spíš si z toho udělat srandu, takže hned je vlastně jasný, že to nemohl napsat ten člověk, protože se ta forma liší od toho, co tam dává běžně. Takže určitě nějaký vnější znaky, podle kterých se dá identifikovat.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Tak já hlavně teda nějaké to dění sleduju, nebo se snažím ty zprávy denně sledovat, takže myslím si, že se orientuju v nějakých těch základních reáliích, a myslím si, že většinou ty dezinformační příspěvky jsou často psaný pro jiný čtenáře nebo diváky. Setkávám se třeba s tím, že děda mi posílá nějaký řetězový mail, co se třeba posílá jejich komunitě. A to potom otevřu s tím, že to vlastně ani nečtu, protože to je na první pohled jasný, že jsou tam zjevný nepravdy. Tak třeba to je nějaký příklad, se kterým jsem se setkal v poslední době nejčastěji.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?
(bez odpovědi)

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Tak pokud třeba jde o typicky nějaký politicky kontroverzní téma, tak mě zajímá, jak se k tomu konkrétní politici nebo politické strany postaví, a v takových situacích je skutečně nejzajímavější prostě jít na tu sociální síť, kde se často k tomu vyjádří z každé strany víc politků a můžu si od každého přečíst přesně jeho pohled, co on si o tom myslí, protože tam jsou často rozdíly třeba mezi politikou jedné strany. Takže to je třeba jedna věc, jako kde si myslím, že ta sociální síť je nejvhodnější na to. Na druhou stranu já jsem akorát na Facebooku a tam už vlastně tady ten typ informací už vymizel a vlastně už tam skoro takové informace nejsou. No, takže na to je spíš lepší ten Twitter nebo síť X, kterou já vlastně zatím ještě nemám nebo jsem si tam účet nikdy neudělal.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Já informace nesdílím. Já spíš jako čerpám jako z jiných zdrojů. Já si třeba pamatuju naposled, kdy jsem se s nějakou informací poprvé setkal na sociální síti, a to bylo, jestli si pamatujete, jak tady byl ten Prymula, ministr zdravotnictví, a on vlastně skončil jako by z noci na ráno, že tam šel nějak na ten fotbalový zápas. A pak jsem si ráno přečetl na Facebooku, že Hamáček, tehdy ministr vnitra, napsal, že Prymula musí okamžitě odstoupit, a tak tomu jsem nechtěl věřit a jako čerpal jsem dál, a pak jsem jako zjistil, že ho načapali, a že je to jako politická kauza vlastně. To bylo, já nevím, to netrvalo snad ani týden a už jakoby byl odvolán i ten ministr. Já asi jako obecně, kdybych teda sdílel, tak by spíš sdílel nějaký informace, který jsou jako pro mě důležitý, a asi bych to vždycky jako stejně ověřoval jinde. Že bych bezmyšlenkovitě sdílel něco, o čem se jako nejsem jistý, že je to pravda, to zkrátka nedělám.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Tak jako ty ověřené profily, který znám, který mají jakoby hodně sledujících. Tak já tam jakoby primárně sleduju prostě nějaký ty politiky. To vím, že takový politik, kterýho znám, vím, že tam prostě jakoby dává ty statusy třeba jako dlouho, takže vím, že to není jakoby fejkovej profil. Tak samozřejmě to je profil, kterému já dávám jakoby důležitost. Nebo ještě i profily teda nějakých novinářů taky sleduju. Když se setkám jakoby s nějakým příspěvkem od neznámého uživatele a nevím, kdo to je, tak jako tomu důležitost nedávám. Nebo může tam být nějaká zajímavá diskuze, kterou si třeba přečtu, ale není to asi něco, čemu bych důvěřoval. Já vím, že jako na tom Twitteru je nějaký to ověřování, že tam je nějaká ta fajfka, nebo jakoby že to je fejkový profil, ale ten já nepoužívám. A na Facebooku je asi něco podobného, že tam jsou nějaký ty jakoby veřejný osobnosti a mají nějakou tu fajfku tam taky.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Já myslím, že na tom Facebook jako ten problém moc není s těma fejkama. Víím, že Twitter s tím jako nějaký ty problémy měl, takže tam se to asi řeší hodně, a ten Facebook něco takového zavedl. Ale já se přiznám, že tu fajfku ani nesleduju, nebo že soukromý profily to nemají a některý veřejný

to mají, a asi vlastně ani nevím, jestli jako všechny úplně. Že třeba sleduju Jindřicha Šídla, to je známý novinář, a tak nevím třeba, jestli je ověřený. Myslím si, že ten třeba ověřený není, ale vím, že to je on. Takže jako tomu asi na Facebooku váhu nepřikládám, protože tam si myslím, že ten problém není. Nevím přesně, co to znamená, jakoby jestli to znamená, že ty profily byly duplicitní a prostě ta sociální síť do toho vstoupila a řekla „ten je pravý, ostatní jsou falešný“ anebo jestli si každý ten účet může jakoby zažádat o to ověření nějakým způsobem, takže vlastně ani přesně nevím. Jako by vím nebo tuším, ale kdybych šel úplně do toho technického detailu přesně, co to znamená, že je ověřený, tak to se přiznám, že jako nevím.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Asi tam nějaký negativní aspekty být nemůžou.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Tak já myslím, že jako je to obecně jako dobrý instrument, že jako pokud se dějou nepravosti, tak jakoby je dobrý, aby to ověřování jako tam bylo.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

O tom jsem nepřemýšlel.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Jak říkám, já jsem se setkal jenom třeba s parodickýma účtama anebo jsem se na tom Facebooku setkal s tím, že by někdo vyloženě jako by napadnul ten opravdický účet. Nesetkal jsem se asi s tím, že by někdo vyloženě jako někomu ten účet napadnul a nebylo to zřejmé, že to není ta opravdická osoba.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Facebook. Ale i ten Facebook vlastně už jenom pasivně, že tam vlastně taky žádný příspěvky nedávám dlouho. Odebírám třeba nějaký videa na YouTube, ale tam taky jakoby nekomentuju skoro nic, takže hlavně ten Facebook. A s tím Twitterem se setkávám hlavně když jakoby třeba je nějaký novinový článek, kde je jakoby odkaz na ten twitterový status, že se jakoby prokliknu, ale tu appku jsem neinstaloval.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Nevím. Asi kdokoliv.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Já na tom Facebooku jsem to viděl. Vlastně v tom dotazníku jsem to viděl na Twitteru, no, že to je nějaká ta fajfka. Na Twitteru jsou nějaký barvičky, na Facebooku je to myslím jenom nějaká fajfka v kolečku.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

To jsem už říkal, že ne, tak pojďme na další otázku.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Já vím, že obecně je problém s tou transparentností, že Facebook má jakoby obrovskou moc, ale nevím, jestli se tím zabývá do detailů. Na tady to asi neumím odpovědět. Tak mělo by to být tak, aby nebyly žádné kontroverze. No to znamená jako by, kdyby to jako dělal blbě, tak by se prostě ty dotčené subjekty jako ozvaly, a musel by to dělat líp. Přiznám se, že v týchle tématice se moc neorientuju. Tak jako, pokud je to je nějaká osoba a chce jakoby fakt říct, jako že to je ta osoba, tak jako to je asi hrozně složitý, protože ta osoba má nějaký jméno, nějaký příjmení. Vlastně já vím, že třeba spousta studentů tam mají třeba jakoby falešný věk, protože když si to zakládali, tak jim ještě nebylo patnáct. Tak nevím, jestli i to je součást ověření, že tam musí být nějaký osobní údaje. Jako jiná věc je, když jsi jako politik, tak to je potom jako jasný. Kdo je ten politik, tak tam jakoby to ověření tak jako musí být asi trochu jiný. Jako já bych jako nechtěl Facebooku poslat svojí občanku. Pokud jako ta osoba není veřejná, tak je vlastně definovaná těma kontaktama nebo koho má v přátelích a s kým má ty interakce, takže těžko říct.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

Ne. Tak jako já se přiznám, že v tomhle problému nevidím. Samozřejmě je to asi jakoby důležitý to veřejně mít, a když to stojí nějaký finanční prostředky to ověření, tak asi jsem v pohodě s tím, že to je nějakým způsobem zpoplatněný. Nevím, jestli by to nemělo být teda spíš jako jednorázový příspěvek, jestli jako fér, jako to chtít jakoby měsíční platbu jako pořád znova stejnou. Na druhou stranu ty sociální sítě s tím má asi jako nějaký náklady jakoby pořád, že jako když jako ověří před deseti rokama, tak jako neznamená, že pak jako nemá žádné náklady, takže nemám na to názor.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?

No jako určitě. Na tom Twitteru, že jo, který je asi jako nejvíc používaný k těm informacím a dezinformacím. Tam je to asi víc důležitý než třeba na TikToku.

7. respondent — Gabriela

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Zdroj, u kterého si můžu ověřit, kdo ho psal, jaké k tomu má pravomoci v podstatě, nebo jaký má vědecké pozadí, vědecký background. Takže když si můžu najít, kdo to je nebo taky asi nějaká oficiálnější stránka, budu k tomu mít víc důvěru. Například nějaká akademická stránka. A když se to týká něčeho, co se děje právě teď, tak asi zas nějaké zavedenější médium, u kterého vím, že mu nejde tolik o sledovanost, pro mě bude důvěryhodnější. Asi převážně všechny mé média jsou internetové. A to i když tam se dívám na nějaké zdroje televizních kanálů, popřípadě po nějakých jako časopisech. Takže to je asi tam, kde se primárně pohybuju. Občas si zapnu nějakou televizi.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Asi jestli ten například příspěvek nebo text je gramaticky správně a vypadá to jako český jazyk. Pak asi zkontroluju, jestli to není nikdo, kdo se jenom jako vydává za toho autora, takže nějak uživatelské jméno příspěvatele třeba. Potom, pokud to vyloženě ta informace, kterou to médium říká, nejde proti nějaké vědomostem, které mám, nějakému základnímu selskému rozumu. Popřípadě, pokud je to nějaká informace, kterou já potřebuji nějak dál využívat, třeba k akademické práci, tak si jí ověřím z jiného zdroje.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Asi při hledání něčeho k severské mytologii, kterou studuju. Tak když nacházíš stránky, který vypadaj jako Wikipedie, ale vlastně nejsou Wikipedie, tak si říkáš „to nebude úplně v pohodě“, takže to je asi tam, kde jsem v tomhle tématu na tyhle ty stránky narazila asi nejvíc. Který můžou mít ty informace jenom zkopírovaný třeba z wikipedie a pak některý přidávají a pak si říkáš „tak tomu asi nemůžu úplně věřit“. Někdo třeba překopíroval nějaké náhodné kousky, které nikdo nekontroluje. Taky jsem viděla nějaké příspěvky o tom, že Země je placatá. Samozřejmě to je jako nedůvěryhodné a pak i když odkazují na nějaké články, tak si říkáš „jo, tak to nebude v pohodě“.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

No, jako asi nevím. Asi jako jsou třeba příspěvky, u kterých je vlastně jedno, jestli jsou důvěryhodný nebo nedůvěryhodný, protože mě nijak neovlivňují. Takže když si je přečtu a říkám si „hm, možná si to ten člověk vymyslel“, tak je mi to vlastně úplně jedno, protože mě to nějak neovlivní a tudíž nemám potřebu si to kontrolovat nijak.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Asi jediná, jestli se koná nějaká akce, například. Kdybych třeba chtěla do nějakého podniku a chtěla vědět, jestli tam jsou nějaké akce, jestli budou tam dělat nějaký, nebo nějaká organizace pořádala akce, tak je pravděpodobně najdu na sociálních sítích ty informace. A možná třeba nějaký jako úklidový tipy bych zvládla vyhledávat na sociálních sítích a tam bych si ověřovala, jestli fungují asi čtením komentářů. Což samozřejmě nemusí být stoprocentní.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Asi záleží, co za prvé, čeho by se ta informace týkala. Ale ten uživatel, který ten příspěvek vytvořil, by měl mít nějakou jako už sérii důvěryhodnějších příspěvků, které bych třeba nesdílela, ale když si otevřu jeho profil, tak mi přijde rozumně vypadající všechno. Mělo by to teda být češtinářsky správně. Měl by ideálně už i ten příspěvek odkazovat na to, odkud on ty informace vzal. A taky dost pomáhá způsob, jakým člověk ty informace prezentuje, jestli je to „já vám říkám tu jedinou možnou pravdu, která existuje“, anebo „přiznávám, nejsem si úplně jistý, ale tady z těchto závěrů usuzuju toto, tady tu informaci máte“.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Jsou, protože splňují všechny tyhle ty podmínky, co jsem říkala, takže například sleduju nějaké vědecké profily, které třeba přináší informace o tom, co se vytvořilo, nebo jaké nové články vyšly. A i když vím, že ten člověk jako se rozhodně neorientuje ve všech těch tématech, tak vím, že se snaží přinášet ty informace tak, jak je pochopil z těch článků, a můžou je třeba použít. Naopak když najdu nějakou náhodnou influencerku, která říká, že „tohle to je ten jediný způsob, jak zachránit planetu“, tak možná má pravdu, ale není to pro mě důvěryhodný tolik jako ten první případ.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Že do určité míry, například ve zpravodajství, to pro mě lehce zvyšuje tu důvěryhodnost. Ale zvlášť s tím, co teď udělal s tím X a tak, jak se to jako už dá platit, tak to pro mě tu důvěryhodnost vlastně snižuje dost zpátky, protože jako samozřejmě, když to ten profil má, tak asi dobrý a věřím, že to třeba někdo zkontroloval, jestli to je opravdu ten člověk nebo jestli se za něj nikdo nevydává, ale zároveň.. Ne všechny profily, které sleduji, jsou ověřené, a přesto si myslím, že v ně mám docela důvěru.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

No, asi to může vzbuzovat v lidech větší důvěru, i když by nemusel a zvlášť tím, že se to dá zaplatit, tak to může udělat kdokoliv, třeba i já, kdybych po tom toužila. Nemyslím si, že je to dobrý nápad. Takže to je asi ten negativní aspekt tomu.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

To je podle mě docela dobrý, protože existuje spousta lidí, kteří by se za ně chtěli vydávat, a kteří se za ty lidi vydávají, takže myslím si, že ano. Na druhou stranu chápu, že je to takové podporování té sociální sítě, což už je takové nepříjemné.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Ne, protože na sociálních sítích nesdílím tolik, aby to pro mě bylo jakkoliv důležité. V podstatě komunikuju tam jenom s přáteli, chci, aby jenom ostatně moji přátelé viděli moje fotky převážně. Ani myšlenky snad na sociálních sítích nesdílím, takže nevím, co bych z toho měla kromě vyhazování peněz.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Viděla jsem fan profily nějakých známých osobností, které se ale podobají profilu té známé osobnosti. Ale většinou to člověk pozná, po tom, co si prohlídne ty fotky a přečte ty popisky. Nicméně myslím si, že využívají toho, že než si to člověk pořádně prohlídne, tak už jim dá ten follow. A viděla jsem pak nějaké profily, na které upozorňovaly nějaké třeba známé osobnosti jako „tohle to je člověk, co se za mě vydává, prosím, nesledujte ho, nahlašte ho“ a tak.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Instagram, Facebook, Nyx, což je české diskuzní fórum, Discord, Whatsapp, jestli je to sociální síť. To je asi vše.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Vím to asi jenom u toho diskuzního fóra, který je na pozvánku od nějakého účastníka, který už tam je, jakože uživatele, nebo tím, že vás zkontroluje ten zakladatel, když se mu nahlásíte a trvá to dýl. Ale jinak ty profily už jsou ověřeny jenom tím, že tam přijdou. Ale jinak si nejsem jistá, protože mě to nikdy moc nezajímalo. Asi musí mít nějaké telefonní číslo, musí mít funkční email a asi nesmí působit jako bot. Osobně nevím, jestli už Instagram nějak refletoval to, že by si to mohl také nechat platit, nebo ne, aby to mohl udělat každý. Pokud ne, tak předpokládám, že to záleží na nějakém počtu sledujících, možná počtu reakcí na příspěvek, nějaké prostě interakci se sledovatelem. Popřípadě možná můžeš nějak nahlásit, že seš slavná osoba, ale nevím, kdo by to kontroloval. Možná to někdo kontroluje.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Jako na tom profilu, taková ta modrá fajfčíčka asi.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Ne. Doufala bych, že se na to někdo z Instagramu nějaký zaměstnanec podívá, zkontroluje ten profil. Zkontroluje si někde třeba vedle, jestli ten člověk opravdu existuje třeba. To nevím, jestli můžou jako si vyžádat nějaké jako až tak osobní údaje jako třeba občanku, možný to je. Je možný, že tak někdo naopak jako chce získat zpátky svůj účet a myslím, že to už jsem někde jako viděla, že se snažili poslat občanku, ale jestli to jako člověk musí poskytnout, když se chce nechat ověřit, to nevím.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Já si nemyslím, že jenom ověření profilu je pro mě záruka ověřených informací, a to i když by ten proces byl jako dokonáný, protože furt to budou jenom lidi. Lidi můžou věřit různým věcem, a to i když jsou třeba veřejně známí politici a pak budou mít ověřený profil. Ale to neznamená, že poskytují důvěryhodné informace. Takže myslím si, že jenom ověřený profil pro mě nedělá důvěryhodný zdroj, tudíž je asi jedno, jaký ten proces bude.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

No myslím, že právě snižuje jakoukoliv důvěryhodnost z toho profilu. Protože přece jenom, když je to ověřený profil a mluví o něčem, co je jeho oblast působení, tak člověk má důvěru k tomu více věřit. Když nemá čas si třeba například zkontrolovat všechny zdroje kolem a tím, že si to může zaplatit každý, tak už to bude méně důvěryhodný.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?

No myslím si, že je to důležitý na těch sociálních sítích, kde například politici nebo například policie vlastně referují nějaké věci v současném čase například. Například na Twitteru, který už není Twitter, když referuje policie o nějakém probíhajícím případu, který je v současnosti, tak to je docela dobré vědět, jestli mluví právě policie nebo někdo, kdo se za ní vydává. Takže na těch sociálních sítích, co fungují jako komunikační kanály v reálném čase. Což je podle mě teď jenom Twitter, možná Instagram. Tak je to za mě důležitější než například na TikToku.

8. respondent – Hynek

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Asi hlavně věci na internetu. Tak většinou třeba zprávy na Seznamu, ale když jakoby tam nějaký čtu, tak si pak ještě hledám nějaký další zdroj. Není to tak, že bych si přečetl zprávu a bral bych to jako fakt. Přečtu si jí, zamyslím se nad tím, a pak si k tomu kdyžtak vyhledám víc informací. Ten Seznam používám už nějak od malička, mám ho nějaký zažitý, a hlavně mi vyhovuje, že jako najedu na Seznam a hnedka na té hlavní stránce tam jsou vypsaný takový ty nejnovější zprávy, co se stalo.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Asi se dívám jakoby jak ta stránka vypadá, jestli to působí důvěryhodně, jestli tam jsou nějaké odkazy, jestli fungují nebo tak. Nevím, jestli bych teďka nějak dokázal říct, jestli mám nastavený nějaký pravidla.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

Asi hlavně na sociálních sítích, když často třeba jsou nějaký účty, který jenom repostují nějaký další videa nebo zprávy, tak těm většinou jako určitě nevěřím. A nějakou konkrétní situaci. Asi si teďka vybavuje, když byla ta střelba na fakultě, tak to jsem si ověřil dost rychle, že jakoby jsem věděl, že to píšou na Seznamu a asi jsem si to ověřil tím, že to bylo na hodně zdrojích. Pak jsem se kouknul na Twitter, teda na X, tam to psala Policie České republiky, takže jsem jakoby tím si to ověřil.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Mě asi napadá jenom v práci, co používáme za informace, ale to se týče našich produktů a neměl bych to tady říkat.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Asi hlavně nějaký situace, co zaslechnu, že se zrovna stala, něco aktuálního. Že třeba nějaký přírodní katastrofy v nějaký jiný zemi, tak to většinou hnedka jdu na sociální sítě, většinou na X nebo se kouknu na ten Seznam, a tam to většinou píšou.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Já bych asi nejvíc věřil takovým těm ověřeným účtům, co jakoby není nějaký konkrétní člověk, ale spíš nějaká firma. Ověřeným účtem myslím třeba tu Policii České republiky, to mi přijde jako důvěryhodný zdroj na těch sociálních sítích. Právě protože to není konkrétní osoba, co by tam psala, ale vím, že to je Policie České republiky, což je jako orgán, který funguje obecně, a tak mi to přijde jako důvěryhodný, že si jako nemůžou dovolit tam napsat nějaký nesmyslnosti, který by nebyly pravda. Ověřený teda jako obecně známý, že to je nějaký účet, který můžu vidět i jako osobně, můžu tam zajít osobně. Víím, že policie má nějaký sídlo, a že to jako jde od nich.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Jsou pro mě důvěryhodnější profily, co není nějaký konkrétní člověk, a spíš takový jako třeba Policie ČR.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Asi hlavně mě zase napadá to X. Tam to ověření má tu fajfku. A na jiných profilech tam taky většinou mají nějaký způsob, kterým ověřují ty lidi. Asi většinou mě první napadne, že to budou nějaký influenceri a že budou nabízet hodně reklam, takže jako přijde mi, že věci, co tam většinou dávají nejsou žádný konkrétní.. nebo nevím jako. Jako když vidím ověřený účet, tak to neznamená pro mě, že bych najednou všemu, co na tom účtu bude, že bych všemu věřil. Asi nakonec to pro mě tolik neznamená, jestli je ověřený nebo ne, když se nad tím teďka zamýšlím.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Asi jenom s tou reklamou u influencerů.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Jo, to určitě. Právě proto, že jakoby, když jako jsem říkal tu policii například, což mi přijde, že mezi to patří, tak hodně lidí se tam na ně obraceli v nějakých situacích, co nastaly, takže mi přijde důležitý, aby byli ověřeni.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Přijde mi to zbytečný. Přijde mi, že tohle je spíš pro nějaký lidi, co chtějí být viditelní na sociálních sítích, jako třeba celebrity nebo ty influenceri, a já se mezi tyhle lidi neřadím, takže mi to nepřijde důležitý.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Ano, narazil jsem na takový profily. Většinou mají třeba hodně podobný jméno s tím originálem a většinou tam mají třeba o písmenko navíc. V tom jméně je většinou vidět, že tam je nějaká změna, že to jméno se snaží vypadat úplně stejně jako ten originál.

13) Jaké sociální síť užíváte?

Nejvíce TikTok, X a občas Facebook, Instagram hodně. To je asi vše.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

Většinou vím, jaký mají druhy, ale nevím, jak si o ně můžou lidi zažádat. Co za lidi, to asi úplně nevím, nikdy jsem to neřešil. Asi jako ty veřejně známý osoby mě napadají, že by si o to mohly zažádat celebrity a tak. Jako druhy mi přijde, že stačí jenom ta modrá fajfka.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Mně přijde, že ta modrá fajfka bývá na většině sociálních sítí, co já používám. Na Instagramu je taky, pak vím, že mají i zlatou fajfku. Nevím to jistě, ale myslím si, že to jsou spíš jako firmy. Na X je ještě šedá, ale možná je jako pro politiky a tak, nevím to jistě.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Nevím, no. Napadá mě jenom nějaký posláni občanky třeba.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Asi ten nějaký doklad totožnosti, tím se doloží ta pravost. A to mi přijde asi dostačující.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

Vím, že to bylo na tom X, že nějakou dobu, když chtěli mít tu fajfku u jména, tak se platilo nějaký měsíční předplatný asi. Ale teď upřímně nevím, jestli to furt funguje, a přišlo mi to nesprávný, protože pak jako si to může koupit kdokoliv, a už člověk nemá jako přehled v tom, co je pravý účet a co ne, a ztrácí to úplně smysl a nefunguje to tak, že to jsou lidi, že je to ten jejich účet, ale spíš to jsou lidi, co byli ochotní si za to zaplatit.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítí více než na jiných? Na jakých?

Přijde mi, že na takových těch sociálních sítích, kde jako lidi píšou svoje myšlenky a spíš je to jako text, tak tam mi přijde, že by to mělo být spíš ověřený, a na TikToku, kam lidi přidávají videa, mi nepřijde, že by to bylo tak důležitý.

9. respondent – Iva

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Řekla bych, že zdroje, které třeba pocházejí z oficiálních státních institucí. Takhle bych to asi shrnula. Spíš užívám digitální zdroje v současné době.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Tak koukám se na to, jestli to znám vlastně, odkud ta informace pochází, znám ten zdroj. Jestli to není někdo nebo něco, člověk nebo stránka, kterou neznám. Pokud jí neznám, nebo ten zdroj

neznám, tak si to někdy i dohledávám, jestli ta informace padla i z jinýho zdroje. Pak mám větší tendenci tomu věřit.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

No, to já nevím. No tak čemu jako nemám tendenci věřit, jsou takové ty komentářové sekce, kde tam nějaký Lojza píše, že někde slyšel tuhle a tuhle informaci, ale jako že bych teďka konkrétně si vzpomněla na nějaký příklad, to asi ne. Případně když jsou třeba na stránkách sdíleny nějaké jako weby, které se zabývají konspiračními teoriemi nebo něco takového, tak to jsou asi věci, který jako automaticky filtruju jakože nedůvěryhodný, ale fakt jako asi konkrétní situaci teďka nevím.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

To se mi ani nikdy nestalo nebo nevybavuju si, že bych se mi to někdy stalo. Třeba ty konspirační jako weby jako nevyhledávám nějak jako schválně, vždycky to na mě nějak jako vyskočí, takže je to možný, že bych asi tohle to hodnotila jinak, nebo by mi to nasadilo brouka do hlavy, a asi bych jako začala třeba i přehodnocovat názor na ten třeba konspirační web.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

Jako musím říct, že většinu současných jako zpráv nebo událostí mám skrze sociální sítě většinou, hlavně Instagram. Že já tam vlastně sleduji právě ty zpravodajské kanály nebo kanály, který mají právě účet na sociálních sítích. Takže v podstatě řekla bych, třeba 80 % jako informací od nás i ze světa беру teďka ze sociálních sítí.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Začnu trapně češtinářsky, ale mělo by to mít nějakou jazykovou úroveň. Opět teda koukám na zdroj. Mělo by to být jako neutrální. Myslím tím zase taky asi z té jazykové stránky. Nebo by to třeba mohlo mít i nějaký třeba jako odkazy na jako jiný zdroje, nebo odkad' třeba ta informace původně pochází, takže nějaký jakoby odkazy.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Tak jsou samozřejmě. Zase jako jde o to, jestli teda je to zdroj, který se jako věnuje těm informacím ze světa třeba nebo nějakým událostem. Asi mám tendenci méně důvěřovat možná jako kanálům nebo profilům, účtům, který se jako primárně zaměřujou na jiný typ obsahu než.. Nebo u kterých jakoby hledám něco jinýho než informace, tak ty primárně asi jako nevnímám jako důvěryhodný zdroj informací.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Asi záleží na tom kde, protože na tom Instagramu jsem teda pochopila, že už se to dá nějakým způsobem jako koupit, takže možná tam už pro to pro mě nemá takovou váhu. Ale zase je to informace, kterou jsem jenom tak jako někde četla, takže jsem to nějak jako nedohledávala, takže teďka mám jako v hlavě uložený, že teda si to lze právě jako pořídit tu fajfčíčku. Takže na tom Instagramu už to jako nevnímám asi jako doklad nějaký integrity, ale na tom X lomeno Twitteru

tam to ještě podle mě takhle nefunguje. Nebo tak, jelikož jako teďka nejsem jistá, jak to funguje na tom Twitteru, tak asi možná i na tom Twitteru ne, když teďka jakoby nevím, jestli to je zase jako takový to označení těch důvěryhodných stránek nebo oficiálních stránek. Co to ověření pro mě znamená, nad tím jsem nikdy takhle jako nepřemejšlela. Že to asi schválil někdo, kdo tomu rozumí, někdo, kdo tomu rozumí víc než já. Prostě to беру, jako že tomu můžu věřit, ale už se nad tím jako nezabývám, že jako si říkám „jo, někdo to schválil, tak asi je to ok“. Ale jak říkám, na tom Instagramu to už to tak neberu. Jako v minulosti jsem to tak brala, protože to bylo tehdy předtím opravdu jenom na ty účty, které byly hodně populární a které prošly asi nějakým jako sítím toho Instagramu. To znamená, že tam informace jsou takové, že by mě asi jako nechtěly úmyslně záměrně jako zmást. Jako právě naopak jako dezinformovat, že by to měly být jako informace, které jsou kvalitní.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Asi ne. Nebo takhle, jako možná je tam nějaký jako tlak, že by měl jako více regulovat to, co předává na ty sítě, protože právě někdo by mohl vidět fajfčíčku a říct si, „hele, tak fajfčíčka, tak to má nějakou váhu“ a třeba ten příspěvek by nemusel být vhodný. Nebo by právě mohl nést nějaké prvky jako těch dezinformací. Záleží jak kde, no.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Asi jo. No to zase jako jelikož dávám tu váhu ještě jako těm fajfčíčkám, mám jí jako většinou spojenou s tím, že to je ok, takže ty vládní a státní instituce, nebo ty účty, které zastupují tyhle ty instituce, tak by mi přišlo logický, kdyby byly ofajfčikovány, protože to pořád má pro mě aspoň z části nějakou jako váhu.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Ne, protože tam nic nedávám. Nevidím v tom smysl není, nemá to pro mě cenu. Je mi jedno, jak můj profil je vnímán mimo můj přátelský a rodinný kruh.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Setkala jsem se s tím. Konkrétně se mi to stalo, když jsem třeba vyhledávala nějakou novou osobnost, která mě zaujala, nějakou jakoby známou veřejně, a chtěla jsem si třeba vyhledat právě na tom Instagramu, a někdy se mi stalo, že mi právě vyjel jenom účty, u kterých ta fajfčíčka třeba nebyla, a já už jsem jako očekávala, že ten účet, u kterýho bude fajfčíčka, je ten asi oficiální. Takže jsem jako třeba na základě toho usoudila, že na základě zase tý fajfčíčky, že teda to není ten oficiální účet. Taky hodnotím podle počtu sledujících, zdali jakoby je to ten konkrétní člověk, u kterýho předpokládám, že jelikož je jako nějak známý, tak že bude mít nějaký počet sledujících a odběratelů.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Instagram nejvíce. Facebook je takový boomerský, ale ještě taky. Twitter občas, ale tam nekoukám úplně často. Nejvíce asi Instagram.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

To bych asi měla vědět, co. Ne, nevím. Jako takhle, třeba s tím Instagramem, tak můj tip je, že v podstatě kdokoli, kdo tam třeba nepřidává takové ty vyložené jako příspěvky, který bývají jako zakazovány. Upřímně nevím, jaké druhy tam jsou.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Ta fajfčíčka. Je malinká. Tak bývala modrá, ale nevím, jestli nezměnila barvu. Nevím, já jsem si nevšimla nikdy něčeho jiného než ty fajfčíčky.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

Nevím. Tak podá se žádost. Předpokládám, nějakí lidé, kteří mají tuto administrativu na starosti, kdo to je, to těžko říct. To by taky mohlo být docela zajímavý, kdo toho ověřuje. Tak asi musej splnit teda nějaký ty podmínky, takže se zkontroluje právě to, jestli třeba neporušují ty interní pravidla. Já bych i třeba se toho uchazeče i třeba zeptala na něco, nějaký kontrolní otázky. Nevím, jak třeba k jakému druhu jako obsahu jako inklinuje nebo na koho, na jakého modelového čtenáře lomeno diváka lomeno odběratele třeba cílí. Nevím, třeba něco takového.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

No jako ideálně by musel nějakým způsobem prokázat jako absolutní jako neutralnost. Nebo že ta jeho aktivita nad těch sociálních sítích nebo na tom veřejném prostoru by měla být jako neutrální, objektivní, ale jako tady to je strašně těžký, jak to zařídit nebo jak to prokázat. No musel by prostě nějak dokázat, že jako ta jeho aktivita na tom internetu je zcela jako objektivní, za účelem jako podávat nezkrácené informace.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

No, to jsem zmiňovala už. Je to méně důvěryhodné, jelikož si to může kdokoliv zaplatit nebo nevím, jestli kdokoliv, ale když je to jako rozšířenější, tak to asi postrádá ten význam, no. Nebo ten původní smysl. Já upřímně nechápu, proč to udělali teda.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítích více než na jiných? Na jakých?

Tak asi. Zase, nenapadlo by mě nad tím přemýšlet. To ověřování jakoby je významnější na sítích, který jsou jako šířeji užívaný, který jsou jakoby mezi tou veřejností jako hodně používaný. Takže ten Instagram, Twitter nebo X. Jako já jich moc neznám, třeba těch, jako který se třeba méně užívají. Pokud nějaký jako takhle jsou. Ale řekla bych, že to je důležitý právě na těch sítích, kde je strašně moc lidí.

10. respondent – Jan

1) Co považujete za důvěryhodný zdroj informace?

Asi nejlíp nějakou stránku novinářskou, která má za sebou už nějakou historii a asi by si nedovolila zveřejnit něco, co není pravda, dejme tomu. Digitální médium je asi lepší, protože v případě nějaké nepřesnosti se to dá rychle upravit, tištěná už je vytištěná a zůstane tak.

2) Jaká obecná pravidla užíváte při hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje?

Tak jak jsem vyplňoval v dotazníku, no. Tak jako z logiky věci. Čím je to jako závažnější nějaký tvrzení, tak tím víc podezřívavý bývám a může to být cokoli v podstatě. Když tam to tvrzení je nějaký závažnější, něco důležitějšího, nebo se mě to nějak týká, nebo mě to zajímá, tak už si chci tu informaci ověřit. Nebudu samozřejmě věřit nějakému jednotnému příspěvku. Rád pročítám komentáře třeba k daný věci, ať už jsou to jako příspěvky na sítích nebo nějakých těch novinářských věcech. A i na základě toho potom jako si dělám nějaký obrázek, případně hledám dál.

3) Dokážete si vybavit specifickou situaci, při které jste vyhodnotili, že je informace jistě důvěryhodná anebo nedůvěryhodná? A na základě jakých znaků jste tak vyhodnotili?

To nevím, jestli si vzpomenu na něco takového. Třeba vídám různé příspěvky ohledně technologií, který mě zajímá, a tam je to takový jednoznačný, jestli je něco pravda nebo není, takže když tam něco já stoprocentně vím, že to je takhle nebo jinak, tak pak vím, že daný příspěvek je třeba nepravdivý.

4) Dokážete si vybavit nějaký kontext, při kterém jste hodnotili důvěryhodnost jinak než obvykle?

Třeba na Twitteru jak bývají ty příspěvky komunity, taková poměrně novinka, nebo dejme tomu že je to tam delší dobu, ale furt je to poměrně nový, tak když je to tam k něčemu přidaný, tak to dokáže změnit nebo znevážit můj názor prvotní.

5) Jsou nějaké situace, při kterých vyhledáváte informace přímo na sociálních sítích?

No tak to maximálně asi, pokud se to týká třeba nějaký osoby, kterou jsem třeba nově poznal, tak se koukneš na profil, aby jsi zjistil, jaký je to člověk.

6) Jaké znaky by měl obsahovat příspěvek na sociálních sítích, aby pro vás byl důvěryhodný natolik, abyste informaci sdíleli i mezi vaším okolím?

Tak asi buďto by měl obsahovat něco, co já zaručeně vím, že je pravda, nebo očividně satira anebo obsahuje přímo link na nějakou další stránku, kde se to dá potvrdit, nebo studii.

7) Jsou pro vás nějaké profily na sociálních sítích důvěryhodnější než jiné? Proč ano/ne?

Asi určitě. Třeba jak to bylo v tom dotazníku, když tam byl Petr Pavel, tak tam taky si jako nemyslím, že by asi sdílel nějaký nesmysly. Tak je to určitě důvěryhodnější než nějaká náhodná paní Jana v komentářích.

8) Co pro vás znamená, když je profil na sociální síti ověřený?

Teď už nic moc. Dřív to bývalo opravdu, že to jako měl nějaký profil, který patřil tý daný osobě, která byla asi nějak známější nebo nevím, jaký byly požadavky. Ale vzhledem k tomu, že v dnešní době, teda konkrétně u Twitteru už je to jako placený, jakože ten odznáček se dá koupit. Tak to

jako nic neznamená. V podstatě to může mít kdokoliv včetně mě, takže to nepřidává na důvěryhodnosti vůbec.

9) Vnímáte nějaké negativní aspekty toho, když má někdo profil ověřený?

Negativní aspekty asi ne.

10) Je pro vás důležité, aby byly známé osoby, organizace a vládní činitelé na sociálních sítích označené jako ověřené entity?

Asi pokud tu síť používají opravdu k nějakým prohlášením veřejným, tak jo.

11) Přemýšleli jste někdy o ověření vlastního profilu na sociální síti? Proč ano/ne?

Ne, já bych z toho nic neměl. Kdybych jednou byl nějaká známá osoba, tak možná, ale teď ne.

12) Setkali jste se se situací, kdy byste narazili na profil na sociální síti, který se vydává za někoho jiného? Na základě čeho jste usoudili, že se jedná nebo nejedná o autentickou osobu?

Asi hodněkrát. Právě satirický profily jsou hodně populární, hlavně politiků především. A tak nějak jako pocitově poznáš, že to asi není pravda. Umí to být hodně přesvědčivý teda poslední dobou. Taky se mi kolikrát stalo, že ten pravý profil bych považoval za satirický. Asi jako většinou je to očividný. Je to schválně psaný nějak extrémně, aby bylo na první pohled vidět, že to není pravý. Případně se dá prokliknout na ten profil, kde se pak dá zjistit víc. Často tam bývá napsaný „toto je satirický profil“ nebo naopak je tam ten odznáček, že to je nějaká osoba veřejně známá.

13) Jaké sociální sítě užíváte?

Twitter, Instagram, Reddit, YouTube.

14) Víte o tom, jaké mají tyto sítě druhy ověření a kdo si o ně může zažádat?

U Twitteru to vím, u ostatních si nejsem jistý, jestli mají něco takového. Reddit mívá taky někdy, tam jsou ty ověření daný přiloženou fotkou, kde člověk má napsaný datum a ten svůj handle. Jinak si nejsem vůbec jistý, jestli mají ty ostatní. Na tom Twitteru jsou to ty odznáčky, furt je tam rozdíl mezi známou osobou a jestli je to koupený, ale hůř se to zjišťuje. Na YouTube to bývá taky, když je tam komentář, tak se dá poznat, jestli to patří tomu danému kanálu nebo má někdo jen stejný jméno. Na tom YouTube je asi vlastně jako majitel profilu nebo kanálu, takže tam si o to může zažádat kdokoliv, kdo má kanál. A asi to tak funguje všude, že zažádat si o to může kdokoliv, ale schválí mu to jen na základě.. to nevím, jaký tam ty pravidla jsou. Na Twitteru vím, že se to dá koupit, že to schválí každému.

15) Víte, jak toto ověření vizuálně vypadá?

Nějaký odznáček vedle jména. Má to nějakou barvu, aby to chytlo pozornost aspoň trochu. Ať už je to nějaký piktogram nebo text, tak je to vedle jména. Většinou si toho člověk všimne hned, protože většina těch ostatních profilů to nemá.

16) Víte, jak ověření probíhá a co tento proces obnáší?

To si nejsem jistý. Moje představa je, že se dá nějak zkontaktovat s tím člověkem ta firma, co má tu síť, a nějak si oni dokážou ověřit, že ta osoba, třeba ten známý herec je opravdu ten známý herec, že to není nějaký náhodný člověk z internetu. Jak přesně to ověřují nevím, ale nějak to bude asi třeba přes agenty nebo oficiální korespondenci. Těžko říct.

17) Jaký by tento proces ověření měl být, aby pro vás byl ověřený profil důvěryhodným zdrojem informací?

Nějaký takový, jak jsem popsal. Aby opravdu věděli, že to je ten člověk. Nicméně ten profil může být ověřený a stejně se tam může dostat někdo cizí a ty příspěvky pak nemusí pocházet od toho člověka samotného. Ověřovat si to je potřeba asi pořád. Tak zrovna určitě známá osoba, ať už je to herec, politik, zpěvák, by měli mít nějakou oficiální cestu, jak se s něma zkontaktovat. Může to být korespondence jako dopis. Hádám, že podpis je asi nedostatečný a takový minimum. Ale nějak doložit, že to opravdu odešlo od toho člověka, nějakou tu adresu. Nevím, jak se to dá udělat.

18) Vypozorovali jste, že několik sociálních sítí začalo užívat model, při kterém lidé platí za ověření profilu? Jaký vliv má tato změna na vaše vnímání ověřeného profilu?

Ano. Negativní vliv, no. Vzhledem k tomu, že to může mít každý, tak to fakt nemá žádnou potom hodnotu. Je to jenom, jestli si to zaplatíš.

19) Myslíte si, že ověření profilu je důležitější na vybraných sociálních sítí více než na jiných? Na jakých?

To ověření se používá fakt asi nejvíc na tom Twitteru. Já to nikde jinde moc extra nevnímám nebo nevidám. Takže asi nemám úplně možnost srovnání. Ale samozřejmě čím větší ta síť je, populárnější, tím asi větší jejich schopnost ověřit toho člověka by měla být.